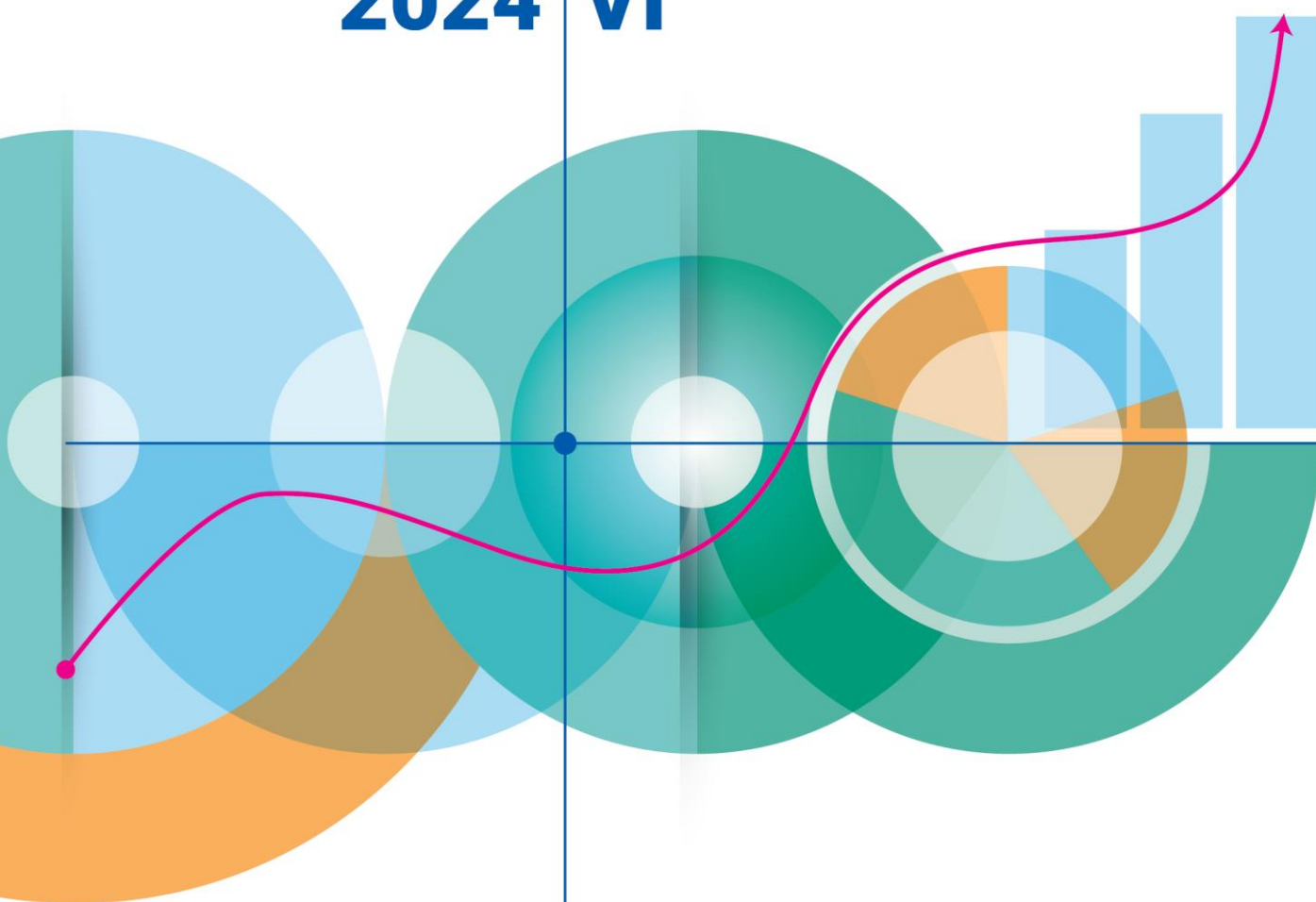

НИЙСЛЭЛИЙН
СТАТИСТИКИЙН
ГАЗАР

НИЙСЛЭЛИЙН НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙДАЛ

2024 VI

www.ubstat.mn

Улаанбаатар хот
2024 он

АГУУЛГА

	ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ, 2019-2023 ОН	1
	ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ, ДҮҮРГЭЭР	2
	ЭРҮҮЛ МЭНД	4
	ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ	9
	ГЭМТ ХЭРЭГ	15
	ТӨСӨВ	19
	ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ	23
	МАЛ АЖ АХУЙ	33
	АЖ ҮЙЛДВЭР	36
	ХОТЫН НИЙТИЙН АЖ АХУЙ	41

ХҮСНЭГТ 1. НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ, жил бүрийн эхний эхний хагас жилийн байдлаар

Үзүүлэлтүүд		Хэмжих нэгж	2020	2021	2022	2023	2024
Шинээр төрсөн хүүхэд		хүн	19 727 ↓2.5	18 555 ↓5.9	16 262 ↓12.4	17 520 ↑7.7	15 633 ↓10.7
Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид		хүн	8 437 ↓32.3	93 154 ↑11.0**	152 541 ↑63.8	12 487 ↓91.8	9 706 ↓22.2
Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг		тоо	9 064 ↓22.5	6 715 ↓25.9	13 807 ↑2.1**	13 551 ↓1.7	14 162 ↓4.5
Хэрэглээний үнийн индекс, (сарын өөрчлөлт)		хувь	-0.1 ↓1.5	0.5 ↑0.6	2.9 ↑0.5	1.1 ↓1.8	0.8 ↓0.3
Гадаад валютын нэрлэсэн ханш (сарын дундаж)	Доллар (АНУ)	төгрөг	2 783 ↑5.6	2 850 ↑2.4	3 041 ↑6.7	3 438 ↑8.0	3 381.1 ↓1.7
	Юань (БНХАУ)	төгрөг	393 ↑0.3	437 ↑11.2	473 ↑8.3	479 ↑1.2	466 ↓2.7
	Рубль (ОХУ)	төгрөг	41 ↑5.1	37 ↓9.8	38 ↑2.9	41 ↑7.8	39 ↓4.9
Нийслэлийн төсвийн орлого		тэрбум төгрөг	332.8 ↓5.2	247.8 ↑25.2	528.8 ↑26.8	913.1 ↑72.7	1 417.9 ↑55.3
Нийслэлийн төсвийн зарлага		тэрбум төгрөг	359.1 ↑21.4	234.0 ↓10.6	464.2 ↑9.2	877.2 ↑89.0	1 817.2 ↑2.1*
Агаарын дундаж температур		°C	17.0	14.8	17.1	17.3	16.1

Тайлбар: Өмнөх онтой харьцуулсан

 Эерэг хандлага, өөрчлөлт

 Сөрөг хандлага, өөрчлөлт

ХҮСНЭГТ 2. НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, дүүргээр

Үзүүлэлт	Хэмжих Нэгж	2023 I-VI					2024 I-VI				
		Хотын дундаж	Хамгийн өндөр		Хамгийн бага		Хотын дундаж	Хамгийн өндөр		Хамгийн бага	
Хүн амын нягтрал /нэг кв км-т ногдох хүн/	Тоо	349	Баянгол	8 579	Налайх	59	349	Баянгол	8 578	Налайх	59
			Чингэлтэй	1 526	Багануур	47		Чингэлтэй	1 526	Багануур	47
			Сүхбаатар	679	Багахангай	32		Сүхбаатар	679	Багахангай	32
Нялхсын нас баралт /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/	0\00*	14	Сүхбаатар	15	Хан-Уул	8	13	Багахангай	22	Баянзүрх	8
			Сонгинохайрхан	14	Багануур	4		Багануур	19	Сүхбаатар	5
			Баянзүрх	12	Багахангай	-		Баянгол	13	Налайх	3
10 000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд	0\000	80	Багануур	114	Налайх	44	60	Баянзүрх	65	Багануур	41
			Баянзүрх	91	Сонгинохайрхан	36		Сүхбаатар	52	Сонгинохайрхан	39
			Сүхбаатар	60	Багахангай	23		Баянгол	47	Багахангай	14
Төсвийн орлого, зарлагын харьцаа зарлага=100	тоо	104	Баянзүрх	184	Чингэлтэй	96	78	Баянзүрх	124	Багахангай	88
			Хан-Уул	121	Налайх	86		Сонгинохайрхан	113	Налайх	87
			Сүхбаатар	120	Багахангай	31		Баянгол	103	Багануур	34
16-аас дээш насны 10 000 хүнд ногдох Гэмт хэрэг	тоо	139	Чингэлтэй	240	Налайх	75	132	Сүхбаатар	217	Сонгинохайрхан	82
			Сүхбаатар	235	Багануур	50		Чингэлтэй	161	Багануур	58
			Баянгол	145	Багахангай	44		Баянгол	146	Багахангай	41

Тайлбар: * промилль

I. Саруудыг ром тоогоор тэмдэглэв.

- Сар: I, II, III, IV, V, VI, VII ... г.м
- Улирал: I-III, IV-VI, VII-IX, X-XII
- Өссөн дүн: I-IV, I-XI ... г.м (Тухайн сарыг оруулсан жилийн эхнээс өсөн нэмэгдсэн дүнг харуулав).

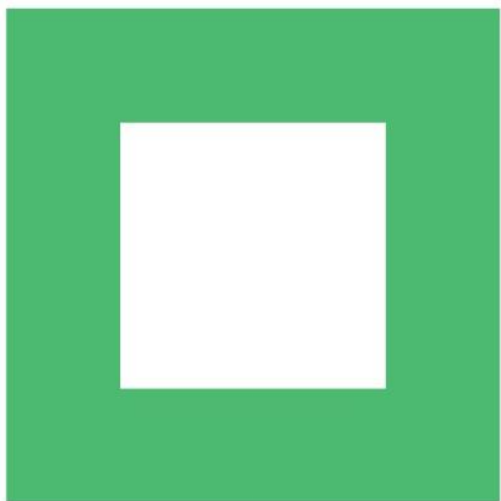
II. Дараах тэмдэглэгээг ашиглав.

- гүйцэтгэл байхгүй
- * урьдчилсан гүйцэтгэл
- ** дахин

III. Орон дэвшүүлэлтээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100 хувиас бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

IV. Хэмжих нэгжийн тэмдэглэгээ

мянга	=1000
сая	=10 ⁶
тэрбум	=10 ⁹
их наяд	=10 ¹²
мян	мянга
%	хувь
мм	миллиметр
см	сантиметр
дм	дециметр
м	метр
км	километр
м ²	метр квадрат
дм ²	дециметр квадрат
км ²	километр квадрат
м ³	метр куб
га	гектар
мл	миллилитр
л	литр
г	грамм
кг	килограмм
цн	центнер
т	тонн
Вт	ватт
кВт.ц	киловатт цаг
кал	калори
ккал	килокалори
Гкал	гигакалори(=10 ⁹ калори)
с	секунд
мин	минут
мкг/м ³	микрограмм метр куб
м/с	метр секунд
ш	ширхэг
х.д.х	хэвлэлийн даралтат хуудас

МЭДЭЭЛЭЛ

МЭДЭЭЛЭЛ, ОЙ САНАМЖ

ЭРҮҮЛ МЭНД (2024 оны эхний хагас жилээр)

ᠡᠷᠦᠭᠦᠯᠡᠮᠡᠨᠳᠦ

Амаржсан эх

2023 I-VI 17 404

2024 I-VI 15 489

11.0%

Нийт халдварт өвчнөөр өвчлөгчид

2023 I-VI 12 487

2024 I-VI 9 706

22.2%

Нялхсын эндэгдлийн түвшин
(1000 амьд төрөлтөд ногдох)

2023 I-VI 13.8

2024 I-VI 12.7

5 хүртэлх насны хүүхдийн
эндэгдлийн түвшин
(1000 амьд төрөлтөд ногдох)

2023 I-VI 15.5

2024 I-VI 15.3

2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар нийслэлийн хэмжээнд 15489 эх амаржсан нь өмнөх оны мөн үеэс 1915 (11.0%) төрөлтөөр буурчээ. Нийт төрөлтийн 8058 (52.0%) нь НЭМГ-ын харьяа эмнэлэгт, 3 576 (48.4%) нь нийслэлд үйл ажиллагаа явуулж буй ЭМЯ-ны харьяа улс болон хувийн хэвшлийн эмнэлэгт амаржсан байна. Гэрийн төрөлтийн 48 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 24 тохиолдлоор буурч, нийт төрөлтөд эзлэх хувь 0.3 байна. Гэрийн төрөлт Сонгинохайрхан, Чингэлтэй, Сүхбаатар дүүрэгт хотын дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна. Төрсөн нийт хүүхдийн 3044 (19.5%) нь бусад аймгийн харьяат эхчүүдээс мэндэлжээ.

ХҮСНЭГТ 3. ТӨРСӨН ХҮҮХЭД, ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Үзүүлэлт	2022 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI	2024/2023
Амаржсан эхийн тоо	16 136	17 404	15 489	-11.0
Гэрийн төрөлт	57	72	48	-33.3
Хяналтгүй төрөлт	62	95	116	22.1
Амьд төрсөн хүүхэд	16 262	17 520	15 633	-10.8
Эхийн эндэгдэл	4	7	2	-71.4
Нэг хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	203	241	198	-17.8
Амьд төрсөн 1000 хүүхэд тутмаас 1 хүртэл насанд эндсэн хүүхэд	12.5	13.8	12.7	-1.1

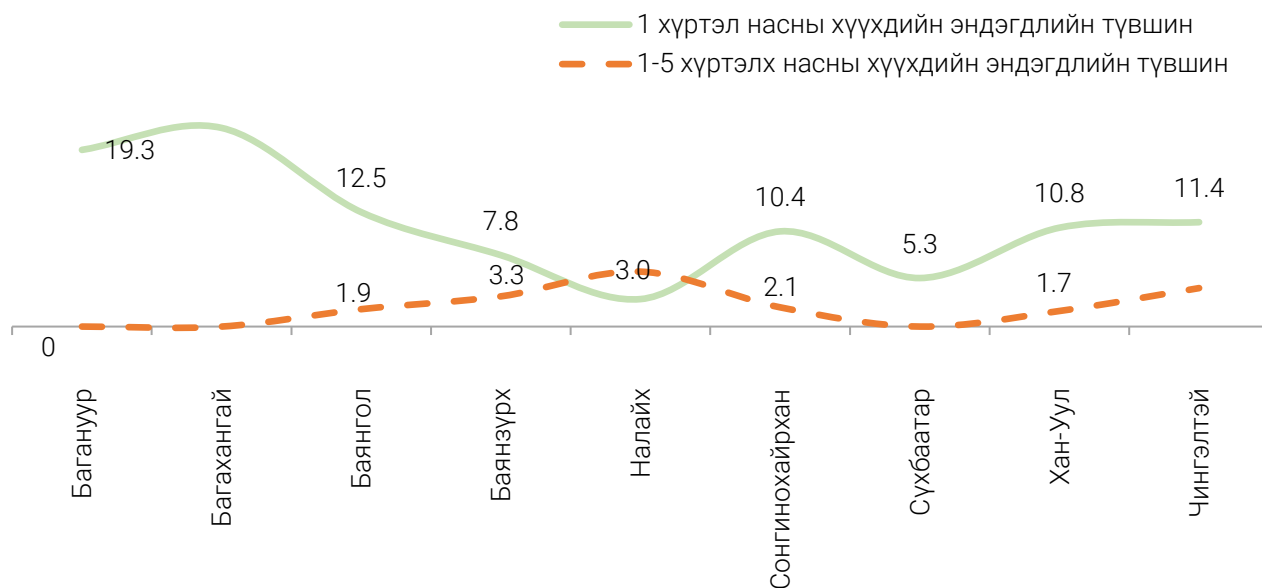
ЗУРАГ 1. АМЬД ТӨРСӨН ХҮҮХЭД, дүүргээр

2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар нийслэлийн хэмжээнд 15 633 хүүхэд амьд төрсөн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 1 887 (10.8%) хүүхдээр буурсан байна. Амьд төрсөн хүүхдийн 8 043 (51.4%) нь хүү, 7 590 (48.6%) нь охин байна. Амьд төрсөн нийт хүүхдийн 230 нь хоёр ихэр, 4 нь гурван ихэр хүүхэд байна.

Амьгүй төрөлтийн 97 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 10 тохиолдлоор буурчээ. Амьгүй төрөлт Сонгинохайрхан, Сүхбаатар, Чингэлтэй, Налайх дүүрэгт хотын дунджаас өндөр байна.

ЗУРАГ 2. ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЛИЙН ТҮВШИН (1000 амьд төрөлтөд ногдох),

2024 оны эхний эхний хагас жилийн байдлаар бүртгэгдсэн нялхсын эндэгдлээс Сонгинохайрхан дүүрэгт 30 (15.2%) нь, Хан-Уул дүүрэгт 25 (12.6%) нь, Баянзүрх дүүрэгт 26 (13.1%) нь, Баянгол дүүрэгт 20 (10.1%) нь, Сүхбаатар дүүрэгт 5 (2.5%) нь, Чингэлтэй дүүрэгт 11 (5.6%) нь, Налайх дүүрэгт 1 (0.5%) нь, Багануур дүүрэг 4 (2.0%) нь, Багахангай дүүрэгт 1(0.5%) нь, бусад аймгийн харьяат 75 (37.9%) бүртгэгдсэн байна.

Нийслэлд 2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар 9706 хүн халдварт өвчнөөр өвчилсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 2781 (22.3%) хүнээр, 10000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчилсөн хүний тоо 19.6 продицимилээр тус тус буурсан байна.

ЗУРАГ 3. ХАЛДВАРТ ӨВЧНӨӨР ӨВЧЛӨГЧИД, сараар

Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийг халдварт өвчний төрлөөр нь авч үзвэл амьсгалын замын цочмог халдварт өвчин 5 637 (58.1%), гэдэсний халдварт өвчин 946 (9.7%), бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин 2 728 (28.1%), зоонозын халдварт өвчин 23 (0.2%), бусад халдварт өвчин 372 (3.9%) байна.

ХҮСНЭГТ 4. НИЙСЛЭЛД ГАРСАН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Төрөл	Хэмжих нэгж	2022 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI	Өсөлт, бууралт 2024/2023	
					тоо/нэгж	хувь
Халдварт өвчнөөр өвчилсөн хүн, бүгд	бодит тоо 10000 хүнд	152 541 605.2	12 487 79.6	9 706 60.0	-2 781 -19.6	-22.2
Үүнээс:						
Вируст хепатит	бодит тоо 10000 хүнд	58 0.38	96 0.2	71 0.36	-25 -0.16	-26.04
Цусан суулга	бодит тоо 10000 хүнд	531 3.5	449 2.9	646 3.99	197 1.09	43.8
Салхин цэцэг	бодит тоо 10000 хүнд	716 4.71	4 143 26.43	3 364 20.78	-779 -5.65	-18.8
Гахай хавдар	бодит тоо 10000 хүнд	8 0.05	34 0.22	149 0.92	115 -0.7	4.38**
Сальмонеллөз	бодит тоо 10000 хүнд	111 0.7	78 0.5	154 1	76 0.5	97.4
Улаан эсэргэнэ	бодит тоо 10000 хүнд	19 0.13	532 3.39	295 1.8	-237 1.59	-44.5
Хоолны хордлого	бодит тоо 10000 хүнд	9 0.06	36 0.2	0 0.0	-36 -0.2	-
Ёлом	бодит тоо 10000 хүнд	11 0.07	34 0.01	60 0.37	26 0.36	76.4
Бруцеллөз	бодит тоо 10000 хүнд	1 0.01	5 0.0	4 0.02	-1 -0.02	-20.0
Гар хөл амны өвчин	бодит тоо 10000 хүнд	254 1.67	2 109 13.5	1 125 6.95	-984 -6.55	-46.6
Тэмбүү	бодит тоо 10000 хүнд	1250 8.2	1 347 8.6	1 425 8.8	78 0.2	5.79
Гонококкт халдвар	бодит тоо 10000 хүнд	632 4.2	770 4.9	732 4.5	-38 -0.4	-4.93
Трихомониаз	бодит тоо 10000 хүнд	582 3.8	585 3.7	558 3.4	-27 -0.3	-4.61
Сүрьеэ	бодит тоо 10000 хүнд	712 4.7	723 4.6	704 4.3	-19 -0.3	-2.62
ДОХ	бодит тоо 10000 хүнд	6 0.04	10 0.06	13 0.08	3 0.02	-30
Өөр бүлэгт ангилсан өвчний шалтгаан болох коронавирус – (Covid 19)	бодит тоо 10000 хүнд	147 343 969.9	1 139 7.3	5 0.03	-1 134 -7.27	-99.5

Ойлголт, тодорхойлолт:

Амьд төрөлт: Жирэмслэлтийн хугацаанаас хамаарахгүйгээр ердийн төрөлтөөр эсвэл мэс ажилбараар ургийг умайнаас гарган авсны дараа нярай амьсгалж байсан, эсвэл амьдын бусад ямар нэгэн шинж тэмдэг, өөрөөр хэлбэл, зүрхний цохилт, хүйний судасны лугшилт, булчингийн тодорхой хөдөлгөөн илэрч байсан зэргийг (хүй эсвэл эхэсийг салгасан эсэхийг харгалзахгүй) хамруулна.

Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн жилд 0-28 хоногтой эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 1 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд эндсэн эхийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

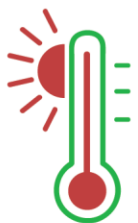
Эндсэн эх: Жирэмсний хугацаанд болон төрөх үедээ эсвэл төрснөөс хойш 42 хоногийн дотор жирэмслэлтийн байрлал, үргэлжилсэн хугацаанаас үл хамааран жирэмслэлт, төрөлт болон түүнийг удирдахтай холбоо бүхий шалтгаанаар эндсэнийг хамруулна.

ЦАГ УУР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ (2024 оны 06 дугаар сард)

ᠴᠠᠭ ᠤᠮᠤᠰᠤᠷ᠎ᠠ
ᠠᠵᠤᠭᠠᠷ᠎ᠠ

Агаарын температур °C (Үнэмлэхгүй их/ бага)

31.2°C

Хамгийн дулаан хэм

0.3°C

Хамгийн хүйтэн хэм

Гал түймрийн тоо

2024 I-VI 899

1.6% ↓

2023 I-VI 914

Хүний үйл ажиллагаатай
холбоотой осол

1

Үйлдвэрийн осол

18

Усны осол

120

Бусад

Байгаль орчны зөрчил

357

ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

Нийслэлийн агаарын дундаж хэм 2024 оны 6 дугаар сард дунджаар 16.1 °C байв. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 1.2 °C-аар, олон жилийн дундажтай харьцуулбал 1.2 °C-аар хүйтэн байв. Энэ сарын хамгийн дулаан хэм 31.2°C, хамгийн хүйтэн хэм 0.3 °C, хур тунадасны нийлбэр 106.9 миллиметр, салхины үнэмлэхүй их хурд 21 метр секунд хүрсэн байна.

ХҮСНЭГТ 5. АГААРЫН БОХИРДОЛТ, мг/м³, VI сард¹

Бодисын нэр		Стандарт хэмжээ	Хэмжилтийн тоо	Хамгийн их хэмжээ	Стандарт хэмжээнээс давсан тохиолдлын тоо	Агаарт байсан дундаж хэмжээ
Хүхэрлэг хий	SO ₂	0.050	270	0.036	-	0.039
Азотын давхар исэл	NO ₂	0.050	322	0.175	30	0.031
Тоосжилт	PM ₁₀	0.100	358	0.263	21	0.051
	PM _{2.5}	0.050	265	0.046	-	0.012
Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл	CO	10.000	984	3.414	-	0.357
Озон	O ₃	0.100	703	0.166	129	0.057

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2024 оны 06 дугаар сард Улаанбаатар хотын агаар дахь хүхэрлэг хийн дундаж агууламж 0.039 мг/м³ (2.4 дахин), озоны дундаж агууламж 0.057(21.0%)-иар, азотын давхар ислийн дундаж агууламж 0.031 мг/м³ (10.7%)-иар тус тус өндөр байхад, нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн дундаж агууламж 0.357 мг/м³ (33.0%)-иар бага байна.

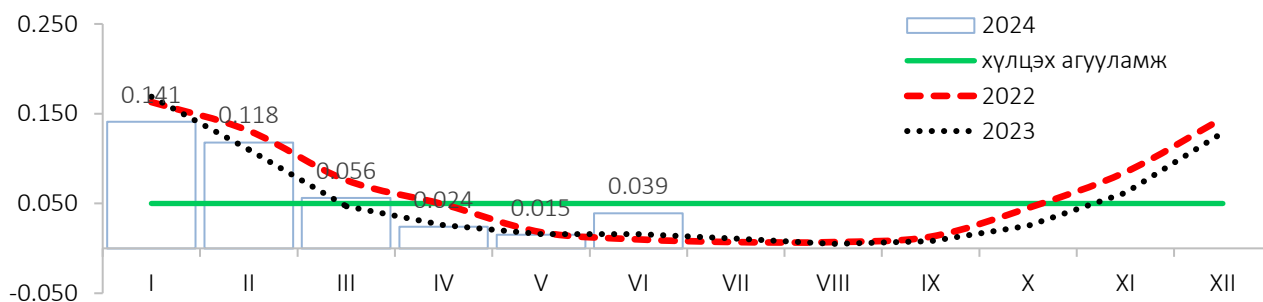
ХҮСНЭГТ 6. УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ БОХИРДУУЛАХ БОДИСЫН АГУУЛАМЖ АГААРЫН ЧАНАРЫН СТАНДАРТ ХҮЛЦЭХ АГУУЛАМЖААС ДАВСАН ТОХИОЛДЛЫН ТОО, станц, 2024 оны VI сард

Станцын байршил	Хүхэрлэг хий (SO ₂)	Азотын давхар исэл (NO ₂)	Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл (CO)	Тоосонцор (PM ₁₀)	Тоосонцор (PM _{2.5})
Нийт	-	30	-	19	0
Мишээл экспо	-	-	-	-	-
Баруун 4 зам	-	30	-	1	-
Тахилт	-	-	-	1	-
13-р хороолол	-	-	-	3	-
Зуун айл	-	-	-	12	-
Цахилгаан станц	-	-	-	-	-
Ургах наран хороолол	-	-	-	1	-
Таван буудал	-	-	-	-	-
Богд хааны ордон музей	-	-	-	-	-
Нисэх	-	-	-	-	-
Толгойт	-	-	-	-	-
Зурагт	-	-	-	-	-
Амгалан	-	-	-	2	-
Баянхошуу	-	-	-	-	-

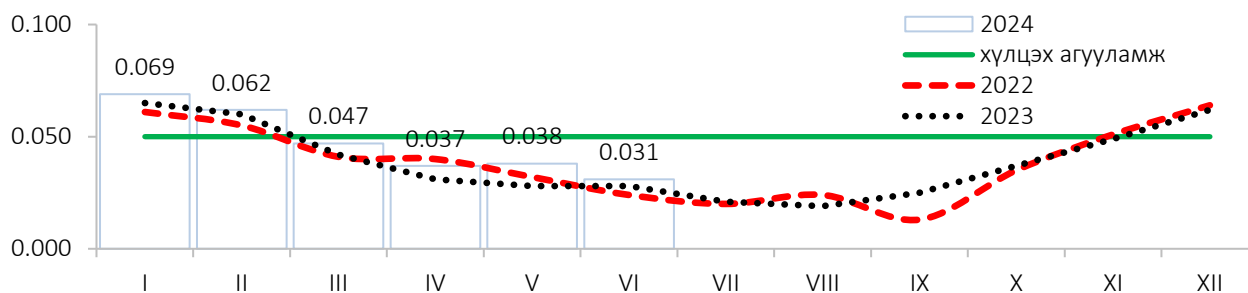
¹ 8 цагийн дундаж

Эх үүсвэр: Цаг уур, орчны шинжилгээний газар

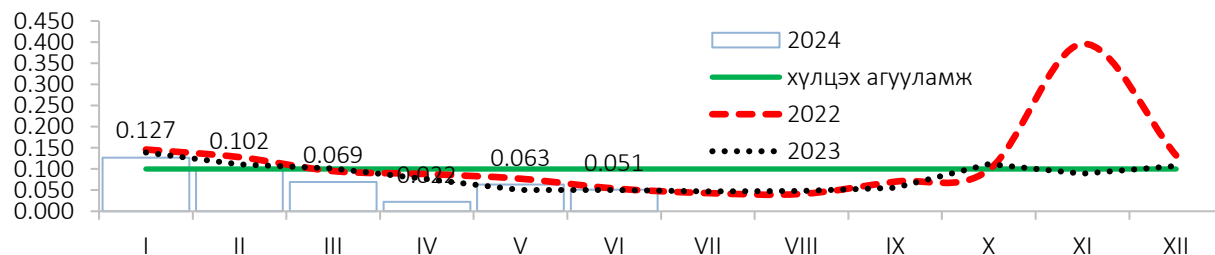
ЗУРАГ 4. УЛААНБААТАР² ХОТЫН АГААР ДАХЬ ХҮХЭРЛЭГ ХИЙН АГУУЛАМЖ, 8 станцын дундаж, мг/м³

ЗУРАГ 5. УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ АЗОТЫН ДАВХАР ИСЛИЙН АГУУЛАМЖ, 11 станцын дундаж, мг/м³

ЗУРАГ 6. УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ 10 МИКРОНООС БАГА ХЭМЖЭЭТЭЙ ТООСНЫ АГУУЛАМЖ, 13 станцын дундаж, мг/м³

Туул голын усны бохирдол:

Байгаль орчны хэмжил зүйн төв лабораторийн 2024 оны 06 дугаар сарын 5-6-ны өдөр хийсэн хэмжилтээр Туул голын усны найрлага Туул-Сонгино доод харуул цэгийн орчимд Хүчилтөрөгч 0.8 дахин, Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч 4.2 дахин, Амоны азот 5.2 дахин, Нитритийн нэгдэл 5.7 дахин, Эрдэс фосфор 2.4 дахин хүлцэх хэмжээнээс давж Туул голын ус бохирдолтой хэвээр байна.

ХҮСНЭГТ 7. НИЙСЛЭЛИЙН ГАДАРГЫН УСНЫ НАЙРЛАГА, мг/м³, VI сард

Үзүүлэлт	Стандарт хэмжээ	“Туул-Налайх” харуул цэг		“Туул-Сонгино доод” харуул цэг	
		Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт	Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт
Хүчилтөрөгч	O ₂ ≥6	9.42	Хэвийн	5.02	0.8 дахин
Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч	БХХ ₅ ≤ 3	2.1	Хэвийн	12.5	4.2 дахин
Нитритийн нэгдэл	NO ₂ ≤ 0.02	0.003	Хэвийн	0.115	5.7 дахин
Амоны азот	NH ₄ ≤ 0.5	0.010	Хэвийн	2.61	5.2 дахин
Эрдэс фосфор	P ≤ 0.1	0.004	Хэвийн	0.238	2.4 дахин

² Багануур, Багахангай, Налайх дүүрэгт агаарын бохирдол хэмжих харуул цэг байхгүй. Эх үүсвэр: Байгаль орчны хэмжил зүйн төв лаборатори

ХҮСНЭГТ 8. УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ БОХИРДУУЛАГЧ БОДИСЫН ХОНОГИЙН ДУНДАЖ АГУУЛАМЖ, мг/м³, VI сард

Агаарын бохирдлын үзүүлэлт		Мишээл Экспо төв	Баруун дөрвөн зам	Тахилт	13-р хороо- лол	Зуун айл	Цахил- гаан станц	Ургах наран хороо- лол	Хай- лааст	Таван буудал	Богд хааны ордон музей	Нисэх	Зурагт	Амга- лан	Баян- хошуу
Хүхэрлэг хий SO ₂	Дундаж	0.011	0.005	0.120	0.004	0.007	-	0.006	0.005	-	0.002	-	-	-	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	0.027	0.010	0.036	0.011	0.035	-	0.013	0.012	-	0.005	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Азотын давхар исэл NO ₂	Дундаж	-	0.120	0.033	0.026	0.010	-	0.026	0.012	-	0.026	0.013	0.032	0.029	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	-	0.175	0.045	0.036	0.019	-	0.039	0.016	-	0.033	0.032	0.048	0.045	-
	Хэмжилтийн тоо	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл, CO**	Дундаж	0.545	0.563	0.299	0.329	0.433	-	-	0.283	-	0.148	0.271	0.398	0.352	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	2.832	2.073	1.423	1.975	3.414	-	-	1.281	-	0.336	0.643	1.147	0.731	-
	Хэмжилтийн тоо	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тоос PM ₁₀	Дундаж	0.049	0.059	0.058	0.068	0.100	-	0.053	0.044	-	0.035	0.036	0.031	0.062	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	0.100	0.102	0.103	0.13	0.263	-	0.125	0.116	-	0.067	0.086	0.055	0.111	-
	Хэмжилтийн тоо	-	3	3	10	40	-	3	3	-	-	-	-	7	-
Тоос PM _{2.5}	Дундаж	-	0.011	0.014	0.016	-	-	-	0.010	-	-	0.010	0.011	0.016	0.013
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	-	0.018	0.046	0.043	-	-	-	0.017	-	-	0.021	0.020	0.029	0.023
	Хэмжилтийн тоо	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Озон O ₃ **	Дундаж	-	30	30	30	-	-	-	25	-	-	30	30	30	30
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	0.061	-	-	0.025	0.016	-	0.036	-	-	-	0.090	0.079	0.043	-
	Хэмжилтийн тоо	0.105	-	-	0.091	0.099	-	0.081	-	-	-	0.156	0.125	0.110	-
	Дундаж	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48	26	4	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	90	-	-	90	89	-	74	-	-	-	90	90	90	-
	Хэмжилтийн тоо	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Хүлцэх хэм хэмжээ

** CO, O₃-ийн хэмжилтийг 8 цагийн дунджаар тооцсон

Байгаль орчны зөрчил:

Нийслэлийн хэмжээнд 2024 оны эхний хагас жилд байгаль орчныг хамгаалах хууль, тогтоомжийг зөрчсөн 357 зөрчлийг илрүүлжээ. Илрүүлсэн нийт зөрчлийн 58.9 хувийг ан амьтны зөрчил, 15.6 хувийг байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, 14.2 хувийг ойн зөрчил, 4.5 хувийг усны зөрчил, 3.4 хувийг газрын хэвлий, ашигт малтмал уул уурхай зөрчил, 2.8 хувийг бусад зөрчил, 0.6 хувийг ургамал, хөрсний бохирдлын зөрчил тус тус эзэлж байна. Илрүүлсэн нийт зөрчилд 129.6 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

ХҮСНЭГТ 9. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ЗӨРЧИЛ, ТӨРЛӨӨР, 2024 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН БАЙДЛААР

Илрүүлсэн зөрчил, Төрлөөр	2023 I-VI			2024 I-VI		
	Үзлэг шалгалт	Илрүүлсэн зөрчил	Торгууль (сая төгрөг)	Үзлэг шалгалт	Илрүүлсэн зөрчил	Торгууль (сая төгрөг)
Бүгд	109	109	207.2	597	357	129.6
Ой	7	7	12.6	72	51	16.5
Ан, амьтан	72	72	106.0	256	210	60.0
Газрын	-	-	-	-	-	-
Ус	12	12	27.9	33	16	14.1
Ургамал, хөрсний бохирдол	1	1	0.2	2	2	0.02
Агаар, химийн хорт бодис	-	-	-	-	-	-
Газрын хэвлий, ашигт малтмал, уул уурхай	10	10	55.7	49	12	5.6
Геодези зураг зүй, кадастр	-	-	-	-	-	-
Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	-	-	-	169	56	28.7
Бусад	7	7	4.8	16	10	4.7

Эх үүсвэр: Нийслэлийн байгаль орчны газрын хяналтын хэлтэс

АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

Нийслэл хотын нутаг дэвсгэрт 2024 оны эхний хагас жилд 300 гамшиг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 2.7 дахин өссөн байна. Хүний үйл ажиллагаатай холбоотой бусад төрлийн 120 осол, усны осол 18, үйлдвэрийн осол 1 бүртгэгджээ. Гамшгийн улмаас 31 хүн амь насаа алдаж, 559 хүнийг аварч, гамшгийн уршгийг арилгах ажилд нийт 20.4 сая төгрөг зарцуулжээ.

ХҮСНЭГТ 10. ГАЛ ТҮЙМРИЙН ТОО, ДҮҮРГЭЭР, ЖИЛ БҮРИЙН ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН БАЙДЛААР

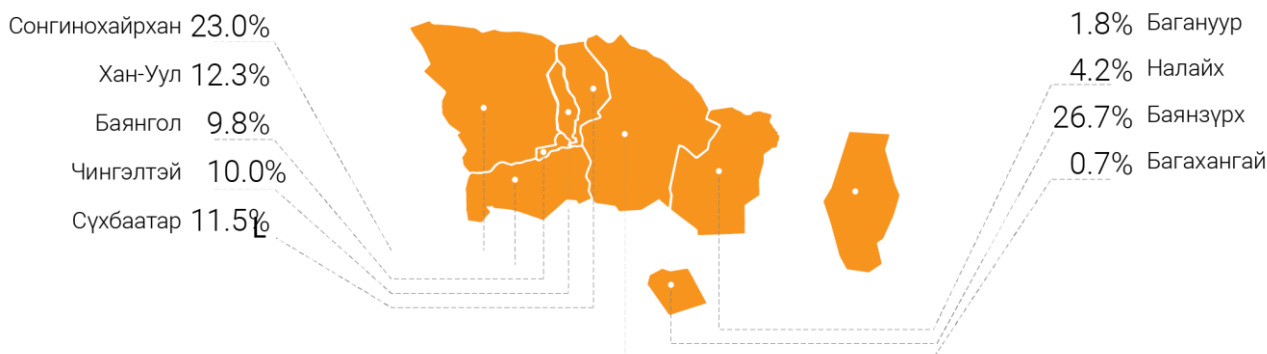
Дүүрэг	2019 I-VI	2020 I-VI	2021 I-VI	2022 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI	2024/2023
							Хувь
Нийслэлийн дүн	1 258	864	617	1 111	914	899	98.3
Багануур	16	13	11	17	13	16	123.1
Багахангай	5	3	-	3	2	6	300.0
Баянгол	146	101	68	107	101	88	87.1
Баянзүрх	306	194	150	295	216	240	111.1
Налайх	26	23	18	29	29	38	131.0
Сонгинохайрхан	327	231	149	296	228	207	90.8
Сүхбаатар	168	120	81	136	136	103	75.7
Хан-Уул	115	83	67	128	95	111	116.8
Чингэлтэй	149	96	73	100	94	90	95.7

Нийслэл хотод 2024 оны эхний хагас жилд ахуйн 899 гал түймэр гарч өмнөх оны мөн үеэс 1.6 хувиар буурсан байна. Гал түймрийн улмаас 23 хүн амь насаа алдаж, 30 хүн түлэгдэж гэмтсэн байна. Худал дуудлагын тоо 11 бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 10 хувиар өссөн байна.

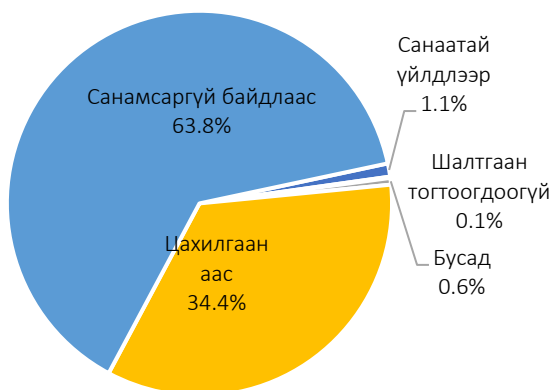
Гал түймрийн аюулаас 2277 хүн, 326 байшин барилга, 148.2 тэрбум төгрөгийн эд хөрөнгийг аварсан байна. Гал түймрийг гарсан шалтгаанаар нь ангилбал цахилгаанаас 309, санамсаргүй

байдлаас 574, санаатай үйлдлээр 10, шалтгаан тогтоогдоогүй 1, бусад шалтгаант 5 гал түймэр гарчээ.

ЗУРАГ 7. ГАЛ ТҮЙМЭР, байршлаар

ЗУРАГ 8. ГАЛ ТҮЙМЭР, шалтгаанаар

Гал түймэрт 514 гэр, орон сууц, 51 барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, 68 машин техник, 113 малын хашаа саравч, бусад 153 объект өртжээ. Гал түймэрт иргэний хувийн өмчийн 661, төрийн өмчийн 170, хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын өмчийн 68 объект өртөж, нийт 7361.0 сая төгрөгийн хохирол учирсан байна.

Нийслэлийн Онцгой байдлын газраас 2024 оны 06 дугаар сард 120 барилгын зураг төсөл, мөн ашиглалтад хүлээн авч буй 229 барилгад

хяналт тавьж ажиллажээ. Түүнчлэн 3040 объектод үзлэг шалгалт хийж, 10937 галын зөрчил илрүүлж, байгууллага, албан тушаалтан, иргэнд 529 заавал биелүүлэх албан шаардлага, 1571 мэдэгдэл хүргүүлж, 151.1 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

Ойлголт, тодорхойлолт

Агаарын бохирдол: Агаар мандалд нэг буюу хэд хэдэн химийн бодис дагнасан буюу хавсарсан байдлаар хүн, амьтан, ургамлын аймгийн амьдрал, ахуйн нөхцөл, үйл ажиллагаанд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж, стандартаар тогтоосон хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан агаар дахь бохирдуулах бодис тодорхой хугацаагаар байхыг ойлгоно.

Аюулт үзэгдэл: Хүчтэй цасан болон шороон шуурга, ган, зуд, үер, газар хөдлөлт, цөлжилт болох, гал түймэр, хүн, мал, амьтны болон ургамлын гоц халдварт өвчин гарах, хортон мэрэгчид тархах зэргийг ойлгоно.

Гамшиг: Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол, алан хядах ажиллагаа, дэлбэрэлтийн улмаас олон хүний эрүүл мэнд, амь нас хохирох, мал, амьтан олноор хорогдох, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчинд улс, орон нутгийн дотоод нөөц боломжоос давсан хохирол учрахыг ойлгоно.

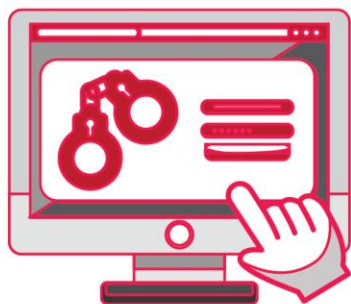
Зөвшөөрөгдөх түвшин: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь физикийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх түвшинг ойлгоно.

Хүлцэх агууламж: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь химийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх

ГЭМТ ХЭРЭГ (2024 оны эхний 6 сард)

ᠮᠤᠩᠭᠡᠨ
ᠬᠡᠷᠢᠭᠡᠭ

Нийт бүртгэгдсэн гэмт хэрэг (дүүргээр)

2023-I-VI

13 551

2024-I-VI

14 162

↑
4.5

↓ ↑ Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад, хувиар

Гэмт хэргийн улмаас

Хохирсон хүн

13 698

Гэмтсэн хүн

2 945

Нас барсан хүн

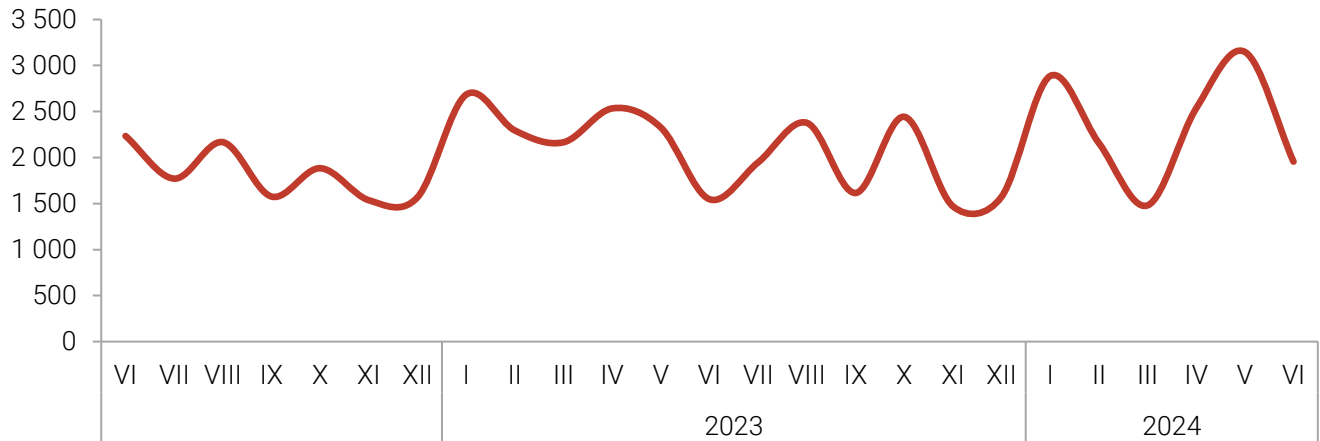
278

ГЭМТ ХЭРЭГ

2024 оны эхний хагас жилд 14162 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 611 (4.5 %) хэргээр буурсан, гэмт хэргийн илрүүлэлт 35.8 хувьтай байгаа нь 13,0 пунктээр буурсан байна.

Гэмт хэргийн улмаас 2945 хүн гэмтэж осолдон, 278 хүн нас барж, төр ард иргэдэд 249.8 тэрбум төгрөгийн хохирол учруулснаас 25.4 тэрбум (20.1%) төгрөгийг нөхөн төлүүлжээ.

ЗУРАГ 9. БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, эхний хагас жилд

Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 33.7 хувийг залилан, 19.6 хувийг хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг, 21.9 хувийг хулгайн, 2.4 хувийг бусдын хөрөнгө ашиглах, 3.4 хувийг хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журмын эсрэг, 1.4 хувийг бусдыг амиа хорлоход хүргэх, 1.8 хувийг дээрмийн, 0.6 хувийг хүчин, 0.4 хувийг хүн амь, 14.8 хувийг бусад гэмт хэрэг тус тус эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 11. БҮРТГЭГДСЭН НИЙТ ГЭМТ ХЭРЭГ, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Төрөл	Гэмт хэргийн тоо			Өсөлт, бууралт, 2024/2023	
	2022 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	13 807	13 551	14 162	611	4.5
Хүний амь	58	65	54	-11	-16.9
Хүчин	172	119	82	-37	-31.1
Дээрэм	238	207	261	54	26.1
Хулгай	2 802	2 323	3 096	773	33.3
Залилан	5 515	5 830	4 777	-1053	-18.1
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	3 114	2 748	2 780	32	1.2
Хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журам зөрчих	293	287	476	189	65.9
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	86	87	192	105	120.7
Ашиглах	209	241	335	94	78.0
Бусад	1 320	1644	2 109	465	28.3

2024 оны эхний хагас жилд 2300 хүн эрүүлжүүлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 5766 (71.5%) хүнээр буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 12. БҮРТГЭГДСЭН НИЙТ ГЭМТ ХЭРЭГ, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Дүүрэг	Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг			Өсөлт, бууралт 2024/2023	
	2022 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	13 807	13 551	14 162	611	4.5
Багануур	118	99	153	54	54.5
Багахангай	13	13	12	-1	-7.8
Баянгол	2 938	2 238	2 407	169	7.5
Баянзүрх	3 672	3 573	3 718	145	4.1
Налайх	192	190	188	-2	-1.1
Сонгинохайрхан	2 018	1 859	1 820	-39	-2.1
Сүхбаатар	1 836	2 288	2 072	-216	-9.4
Хан-Уул	1 443	1 835	2 302	467	25.4
Чингэлтэй	1577	1 456	1 490	34	2.3

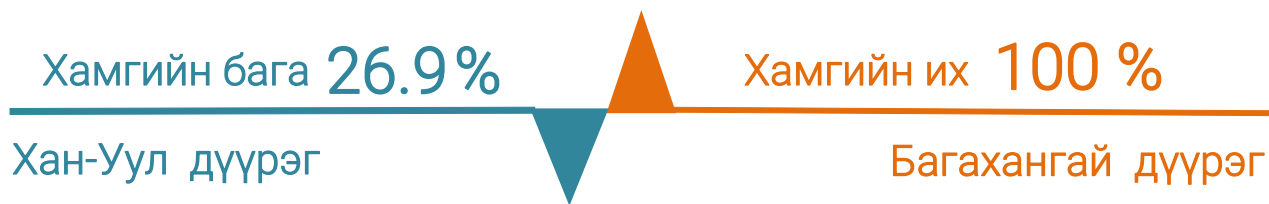
2024 оны эхний хагас жилд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 12813 (90.5%) нь хөнгөн хэрэг, 1349 (9.5%) нь хүнд хэрэг байна.³

ХҮСНЭГТ 13. ГЭМТ ХЭРЭГ БҮРТГЭГДЭХ ҮЕД СЭЖИГТНЭЭР ТООЦВОЛ ЗОХИХ ЭТГЭЭД НЬ ТОГТООГДООГУЙ ХЭРГИЙН ТОО, 2024 оны эхний хагас жилд

Дүүрэг	Хэрэг бүртгэлтийн хэргийн тоо	Үүнээс:	Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь
		Эрүүгийн хэрэг үүсгэж, яллагдагчаар татсан хэрэг	
Нийслэлийн дүн	13 530	4 847	35.8
Багануур	143	83	58.0
Багахангай	2	2	100.0
Баянгол	2 298	738	32.1
Баянзүрх	3 594	1 268	35.3
Налайх	174	109	62.6
Сонгинохайрхан	1 776	833	46.9
Сүхбаатар	1 869	553	29.6
Хан-Уул	2 221	597	26.9
Чингэлтэй	1 453	664	45.7

³ Монгол Улсын Эрүүгийн тухай хууль шинэчлэгдэн батлагдаж, 2017 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдрөөс хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор гэмт хэргийг хөнгөн, хүнд гэж 2 ангилдаг болсон.

ЗУРАГ 10. ГЭМТ ХЭРГИЙН ИЛРҮҮЛЭЛТ, 2024 оны эхний хагас жилд

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн тоо 2024 оны эхний хагас жилд 5792 болж, өмнөх оны мөн үеэс 1854 (24.2%) хүнээр буурсан байна.

Нийт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн 1282 (22.1%) нь согтуугаар, 654 (11.3%) нь бүлэглэн үйлдсэн гэмт хэрэг байна. Сэжигтэн, яллагдагчийн 457 (7.9%) нь хүүхэд, 1267 (21.9%) нь эмэгтэйчүүд байна.

ХҮСНЭГТ 14. БҮРТГЭГДСЭН ХУЛГАЙН ГЭМТ ХЭРЭГ, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Дүүрэг	Хулгайн гэмт хэргийн тоо, бүгд			Үүнээс:		
				Хувийн өмчийн хулгайн гэмт хэргийн тоо		
	2022 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI	2022 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI
Нийслэлийн дүн	2 802	2323	3 096	2 357	1 994	2 121
Багануур	24	10	23	21	10	20
Багахангай	3	-	1	3	-	1
Баянгол	512	340	476	408	287	311
Баянзүрх	693	582	913	559	450	629
Налайх	28	31	21	25	30	13
Сонгинохайрхан	577	447	380	507	409	251
Сүхбаатар	409	422	464	353	368	313
Хан-Уул	316	273	515	277	255	386
Чингэлтэй	240	218	303	204	185	197

Ойлголт, тодорхойлолт:

Гэмт хэрэг: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан нийгэмд аюултай гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйг ойлгоно.

16, түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэрэг: Тухайн хугацаанд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн тоог 16, түүнээс дээш насны хүн амын жилийн дундаж тоонд харьцуулж, 10000- аар үржүүлж тооцно.

Хохирогч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу гэмт хэргийн улмаас амь нас, эрүүл мэнд, бусад эрх, эрх чөлөө, эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус хохирол хүлээсэн хүн, хуулийн этгээдийг ойлгоно.

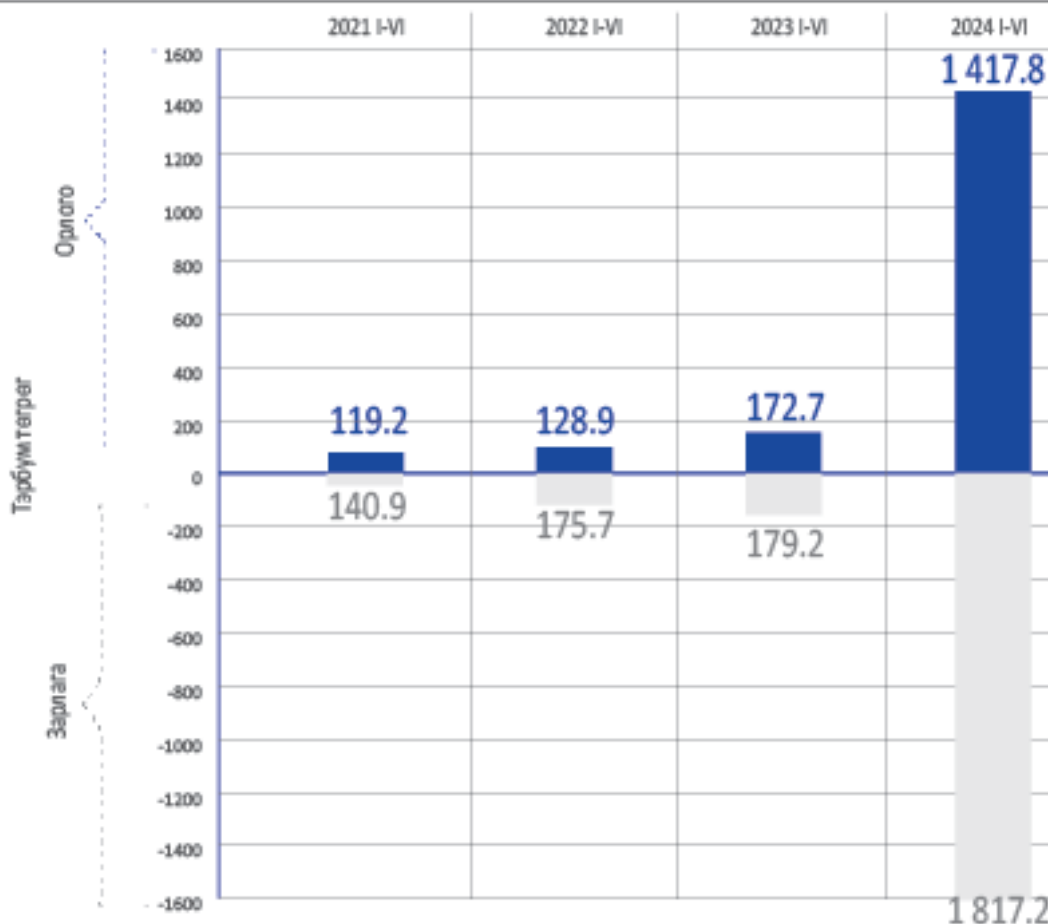
Гэмт хэргийн хохирол: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан гэмт хэргийн улмаас хүний амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгө, бусад эрх, эрх чөлөө, нийтийн болон үндэсний ашиг сонирхол, аюулгүй байдалд шууд учирсан үр дагаврыг гэмт хэргийн хохиролд тооцно.

Яллагдагч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах тогтоолтой танилцсан сэжигтнийг ойлгоно.

ТӨСӨВ (2024 оны эхний хагас жил)

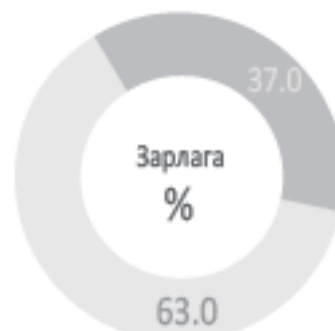
Төсөв

Төсвийн орлого, зарлагын бүтэц

- Татварын орлого
- Татварын бус орлого

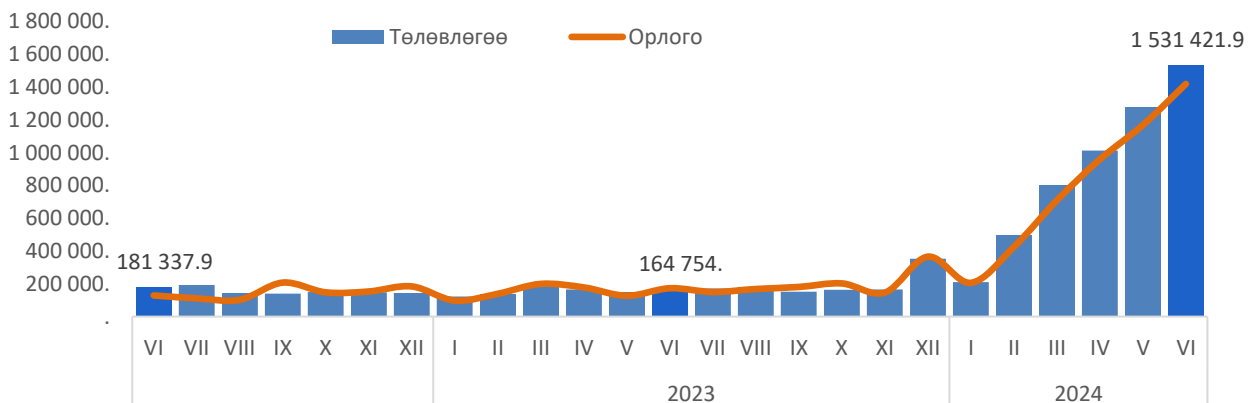

- Урсгал зардал
- Хөрөнгийн зардал

ХҮСНЭГТ 16. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, сая төгрөг, 2024 оны I-VI сард

Үзүүлэлт	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Хувь
Нийт орлого	1 531 421.9	1 417 855.5	92.6%
Татварын орлого	1 417 663.	1 315 684.9	92.8%
Орлогын албан татвар	1 145 481.	1 116 135.6	97.4%
Хувь хүний орлогын албан татвар	842 981.	790 334.3	93.8%
Цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын	634 016.1	520 612.2	82.1%
Үйл ажиллагааны орлогын	28 152.	32 157.7	114.2%
Хөрөнгийн орлого	66 181.5	59 305.1	89.6%
Хөрөнгө борлуулсны орлогын	39 798.5	45 795.2	115.1%
Шууд бус орлого	74 832.8	132 464.	177.0%
Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	- 47 500.	- 47 125.1	99.2%
Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар	350 000.	372 926.4	106.6%
Хөрөнгийн албан татвар	91 902.5	84 800.6	92.3%
Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	51 378.5	49 331.2	96.0%
Бууны албан татвар	239.	165.3	69.1%
Авто тээврийн ба өөрөө явагч хэрэгслийн	40 188.4	35 275.	87.8%
Малд ногдуулах албан татвар	96.5	29.1	30.2%
Бусад татвар, төлбөр, хураамж	180 279.6	114 748.7	63.7%
Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	55 149.7	33 405.8	60.6%
Газрын төлбөр	107 445.8	69 353.8	64.5%
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	2 184.1	1 717.2	78.6%
Бусад татвар	15 500.	10 271.9	66.3%
Татварын бус орлого	113 758.9	102 170.6	89.8%
Нийтлэг татварын бус орлого	112 708.9	102 170.6	90.6%
Хувьцааны ногдол ашиг	372.	166.	44.6%
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	24 772.8	22 374.5	90.3%
Торгуулийн орлого	57 538.8	58 632.6	101.9%
Түрээсийн орлого	1 460.	1 414.7	96.9%
Бусад орлого	26 833.4	18 918.7	70.5%
Өмч хувьчлал	1 050.	.	0.0%

ЗУРАГ 12. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, сая төгрөг, сараар

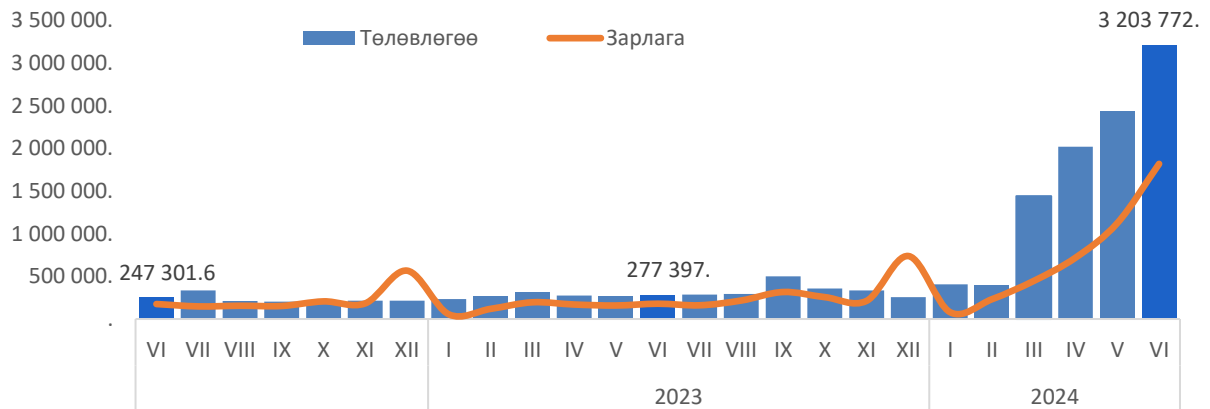

ХҮСНЭГТ 17. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, сая төгрөг, 2024 оны I-VI сард

Дүүрэг	Зарлага			
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Нийслэлийн дүн	3 203 772.	1 817 245.8	1 386 526.2	43.3%
Багануур	18 175.7	12 969.3	5 206.4	28.6%
Багахангай	5 429.	3 988.9	1 440.1	26.5%
Баянгол	131 611.2	119 300.5	12 310.7	9.4%
Баянзүрх	172 106.9	113 408.9	58 698.	34.1%
Налайх	16 059.2	12 703.8	3 355.4	20.9%
Сонгинохайрхан	108 261.8	62 332.1	45 929.7	42.4%
Сүхбаатар	297 596.8	248 272.	49 324.8	16.6%
Хан-Уул	280 338.1	221 402.7	58 935.4	21.0%
Чингэлтэй	132 219.8	110 453.7	21 766.1	16.5%
Хотын шууд	2 041 973.6	912 414.	1 129 559.5	55.3%

2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар нийслэлийн төсвөөс нийслэл, дүүргийн байгууллагуудын төлөвлөсөн үйл ажиллагааны зардлын 1 817.2 (56.7%) тэрбум төгрөгийг санхүүжүүлжээ. Өөрөөр хэлбэл нийслэл, дүүргийн байгууллагууд батлагдсан төсвийнхөө 1 386.5 (43.3%) тэрбум төгрөгийг зарцуулаагүй байна.

ЗУРАГ 13. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, сая төгрөг, сараар

Ойлголт, тодорхойлолт:

Татварын орлого: Орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын орлого, хөрөнгийн албан татвар, нэмэгдэл өртгийн албан татвар, онцгой албан татвар, тусгай зориулалтын орлого, гадаад үйл ажиллагааны орлого, бусад татвар, төлбөр, хураамжаас бүрдэнэ.

Татварын бус орлого: Нийтлэг татварын бус орлого, хөрөнгийн орлого, тусламжийн орлого, улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлгээс бүрдэнэ.

Төсвийн орлого: Ирээдүйн өв сан, тогтворжуулалтын сан болон тэнцвэржүүлсэн орлогоос бүрдэнэ.

Урсгал зардал: Бараа, ажил, үйлчилгээний зардал, зээлийн үйлчилгээний төлбөр, татаас ба урсгал шилжүүлгээс бүрдэнэ.

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС (2024 оны 6 дугаар сард)

ᠬᠡᠷᠡᠭᠯᠡᠭᠡᠨᠢᠢ ᠶᠨᠢᠶᠢᠨ ᠢᠨᠳᠡᠬᠤ

Ерөнхий индекс

4.8

Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа

3.9

Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис

4.2

Хувцас, бөс бараа, гутал

4.1

Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш

5.6

Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа

5.9

Эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ

7.3

Тээвэр

-1.3

Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ

1.8

Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ

3.9

Боловсролын үйлчилгээ

21.2

Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ

8.8

Даатгал, Санхүүгийн үйлчилгээ

2.3

Бусад бараа, үйлчилгээ

11.6

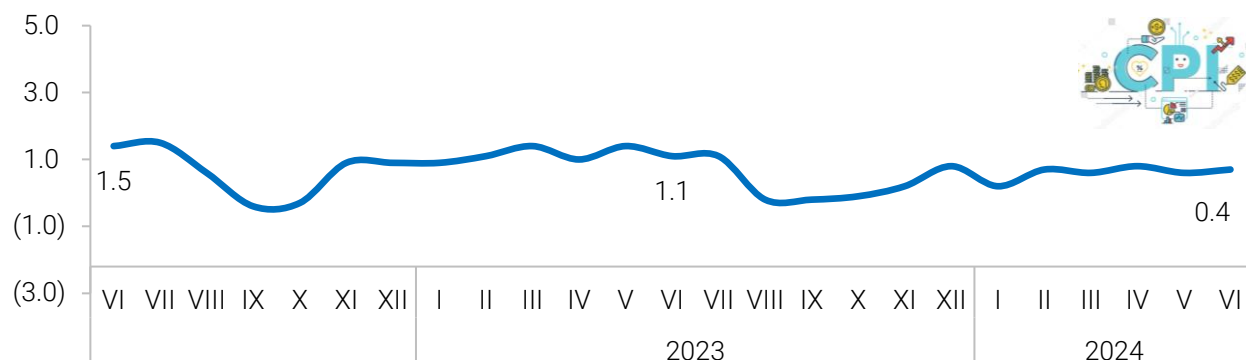
-5 0 5 10 15 20 25

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн индекс өмнөх оны мөн үеэс 4.8 хувиар өслөө.

2024 оны 06 дугаар сарын хэрэглээний үнийн индекс 2023 оны жилийн эцэстэй харьцуулахад 3.7 хувь өссөн ба өмнөх сартай харьцуулахад 0.4 хувиар өссөн байна.

ЗУРАГ 14. ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС

Хэрэглээний үнийн индекс 2024 оны 06 дугаар сарыг өмнөх оны жилийн эцэстэй харьцуулахад 3.7 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа бүлгийн үнэ 10.1 хувь, согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис бүлгийн үнэ 1.1 хувцас, бөс бараа, гутал бүлгийн үнэ 1.5 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш бүлгийн үнэ 2.1 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа бүлгийн үнэ 4.3 хувь, эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээний бүлгийн үнэ 3.0 хувь, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ бүлгийн үнэ 2.4 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ бүлгийн үнэ 1.8 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээний үнэ 4.2 хувь, даатгал, санхүүгийн үйлчилгээний үнэ 2.3 хувь, бусад бараа үйлчилгээний үнэ 2.1 хувиар тус тус өөрчлөлт орсон байна.

ХҮСНЭГТ 18. ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС, барааны бүлгээр

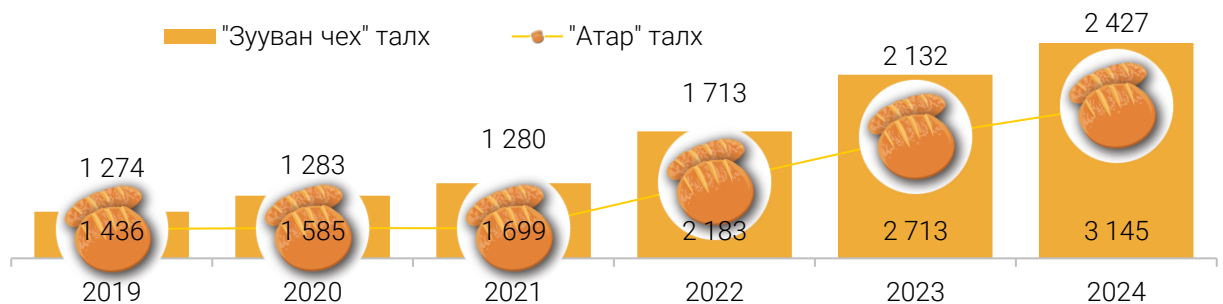
Бараа, үйлчилгээний бүлгийн нэр	<u>2023-VI</u> 2022-VI	<u>2024-VI</u> 2023-VI	<u>2024-VI</u> 2023-XII	<u>2024-VI</u> 2024-V
Ерөнхий индекс	110.4	104.8	103.7	100.4
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	116.8	103.9	110.1	100.6
Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис	107.5	104.2	101.1	100.0
Хувцас, бөс бараа, гутал	114.1	104.1	101.5	100.0
Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш	107.5	105.6	102.1	100.1
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	110.1	105.9	104.3	100.7
Эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	105.9	107.3	103.0	100.2
Тээвэр	101.0	98.7	98.2	100.3
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	102.3	101.8	102.4	100.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	106.3	103.9	101.8	100.0
Боловсролын үйлчилгээ	110.7	121.2	100.0	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	115.9	108.8	104.2	101.0
Даатгал, Санхүүгийн үйлчилгээ	102.9	102.3	102.3	100.0
Бусад бараа, үйлчилгээ	125.8	111.6	102.1	100.7

2024 оны 06 дугаар сард үнийн ажиглалт хийхээр хэрэглээний сагсанд сонгогдсон 405 төрлийн бараа, үйлчилгээний үнийг өмнөх сартай харьцуулахад 19.6 хувь нь өсөж, 12.3 хувь нь буурч, 68.1 хувь нь тогтвортой байв.

ХҮСНЭГТ 19. УЛААНБААТАР ХОТЫН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН САРЫН ИНДЕКС, /*зөрөг, сөрөг*/

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Үнийн өөрчлөлт хувь	Дэд бүлэг, зарим барааны үнийн өөрчлөлт
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	0.6	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд хонь, ямааны махны үнэ 1.8 хувиар, хатаасан, утсан, давсалсан загас, загасан бүтээгдэхүүний үнэ 8.7 хувиар, усан үзэмний үнэ 3.4 хувиар, навчит болон ишт хүнсний ногооны үнэ 6.9 хувиар, бусад хүнсний ногооны үнэ 11.6 хувиар, төмс 11.4 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлөв.
Орон сууц, Ус, Цахилгаан, Хийн болон бусад түлш	0.1	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд Орон сууцны урсгал засварын бараа материалын үнэ 0.4 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	0.7	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд Угаалгын машин, хатаагч машины үнэ 2.1 хувиар, цэвэрлэгээний зориулттай гэр ахуйн цахилгаан хэрэгсэлийн үнэ 4.5 хувиар, шилэн аяга, сав суулганы үнэ 3.4 хувиар, цэвэрлэгээ болон засварын барааны үнэ 1.6 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлөв.
Эм тариа, эмнэлэгийн үйлчилгээ	0.2	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд Шүдний эмнэлгийн үйлчилгээ 1.8 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Тээвэр	0.3	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд Хувийн тээврийн хэрэгслийн сэлбэг, хэрэгслийн үнэ 14.0 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Зочид буудал, нийтийн хоол дотуур байрны үйлчилгээ	1.0	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд Ресторан, кафе, бусад зоогийн газрын үйлчилгээний үнэ 1.5 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Бусад бараа үйлчилгээ	0.7	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд Үсчин болон гоо сайхны үйлчилгээ 4.0 хувиар, хувь хүний бусад эд зүйл, хэрэглэлийн үнэ 10.4 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлсөн байна.

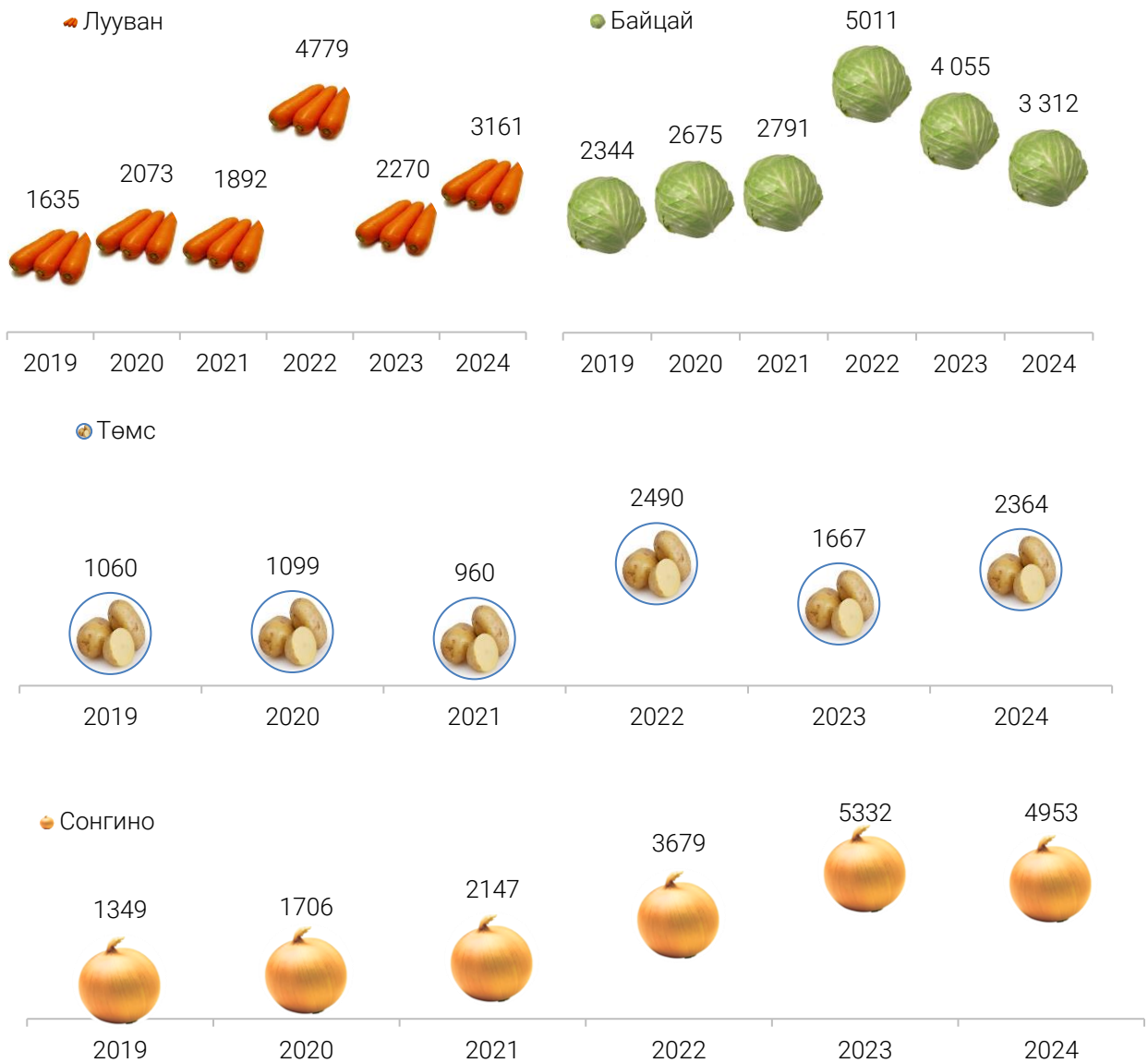
ЗУРАГ 15. НЭГ ШИРХЭГ ТАЛХНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

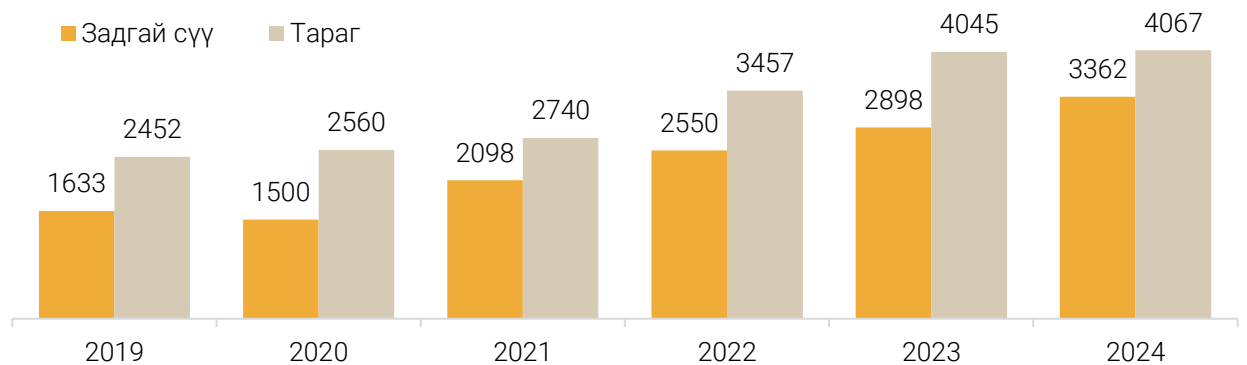
ЗУРАГ 16. НЭГ КИЛОГРАММ САВЛАСАН ГУРИЛЫН ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

ЗУРАГ 17. НЭГ КИЛОГРАММ ХҮНСНИЙ НОГООНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

ЗУРАГ 18. НЭГ ЛИТР СҮҮ, ТАРАГИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

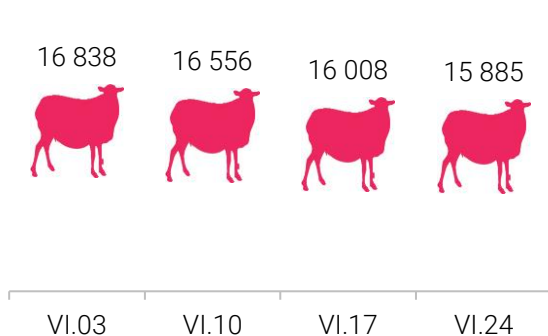
2024 оны 6 дугаар сард хүнсний зах, супермаркет, бөөний төвүүдэд жижиглэн худалдаалагдаж буй үхрийн ястай махны үнэ өмнөх сартай харьцуулахад 1.5 хувиар, хонины ястай мах 0.2 хувиар тус тус өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 20. НЭГ КИЛОГРАММ МАХНЫ ЖИЖИГЛЭН ХУДАЛДАХ ДУНДАЖ ҮНЭ, төгрөг

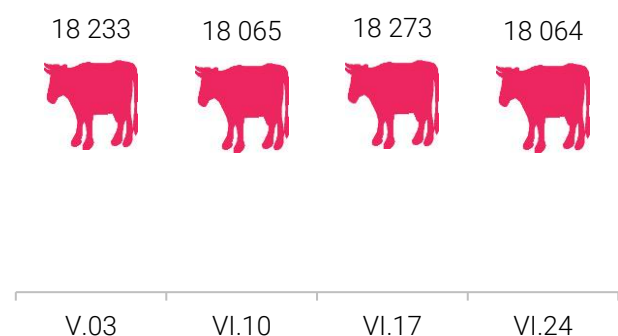
Үхрийн ястай мах												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2016	6 165	6 875	7 105	8 170	8 495	7 930	6 950	6 865	6 120	5 235	5 495	5 580
2017	6 775	7 405	7 785	7 985	8 230	7 905	7 725	7 375	7 250	6 945	6 710	6 505
2018	6 615	7 110	7 740	8 365	8 465	8 735	9 085	8 225	7 780	7 845	8 005	8 305
2019	8 875	8 925	9 390	9 635	10 960	11 700	12 280	11 540	11 375	10 950	10 090	9 755
2020	10 535	11 415	11 665	11 735	11 940	12 640	12 760	11 760	11 235	10 855	11 075	11 210
2021	11 615	12 605	12 670	13 850	13 960	14 770	14 800	13 700	13 420	13 280	13 345	13 495
2022	14 060	14 235	14 260	14 530	15 390	15 390	15 120	14 240	13 730	13 590	13 275	13 395
2023	13 520	14 245	14 955	16 750	18 493	20 100	19 466	16 723	16 277	15 690	15 542	15 846
2024	16 437	17 150	17 624	18 209	18 418	18 159						

Хонины ястай мах												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2016	4 625	5 495	5 970	6 935	6 945	6 525	5 780	5 605	4 940	4 250	3 945	4 390
2017	5 650	6 030	6 675	7 080	7 235	6 700	6 575	6 395	6 210	5 760	5 380	5 140
2018	5 240	5 945	6 560	7 290	7 490	7 515	7 535	6 980	6 415	6 440	6 690	6 695
2019	7 170	7 340	7 945	8 710	9 820	10 430	10 045	9 700	9 640	9 095	7 710	7 635
2020	8 705	9 600	9 765	9 835	10 125	10 385	10 650	9 870	9 170	8 715	8 635	8 580
2021	9 040	10 460	10 705	12 320	12 390	12 695	12 440	11 380	10 975	11 005	10 775	10 805
2022	11 485	12 295	12 585	12 620	12 705	12 805	12 360	11 530	11 025	10 270	9 870	9 920
2023	10 440	11 350	12 680	14 065	15 396	16 598	15 766	13 387	12 703	12 010	11 834	12 080
2024	12 926	13 776	13 917	14 632	16 290	16 322						

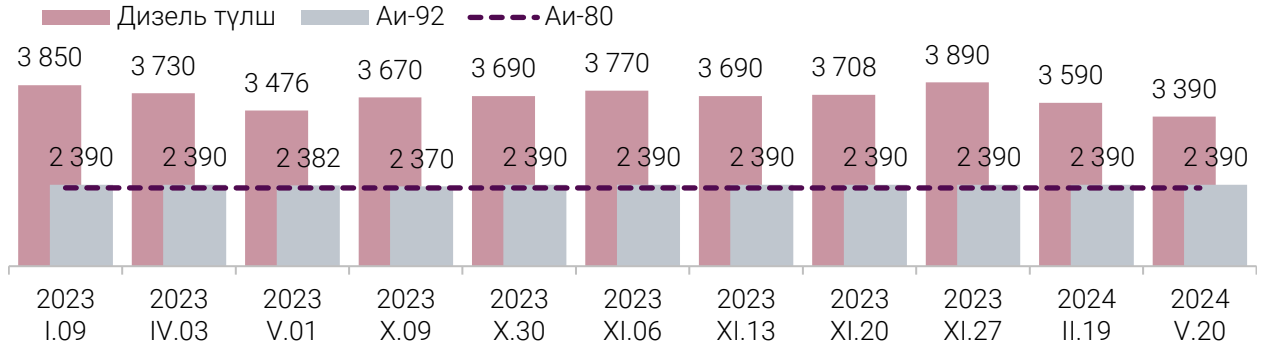
ЗУРАГ 19. НЭГ КГ ХОНИНЫ МАХНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, төгрөг

ЗУРАГ 20. НЭГ КГ ҮХРИЙН МАХНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, төгрөг

ЗУРАГ 21. НЭГ ЛИТР ШАТАХУУНЫ ҮНЭ, өөрчлөлт орсон өдрөөр

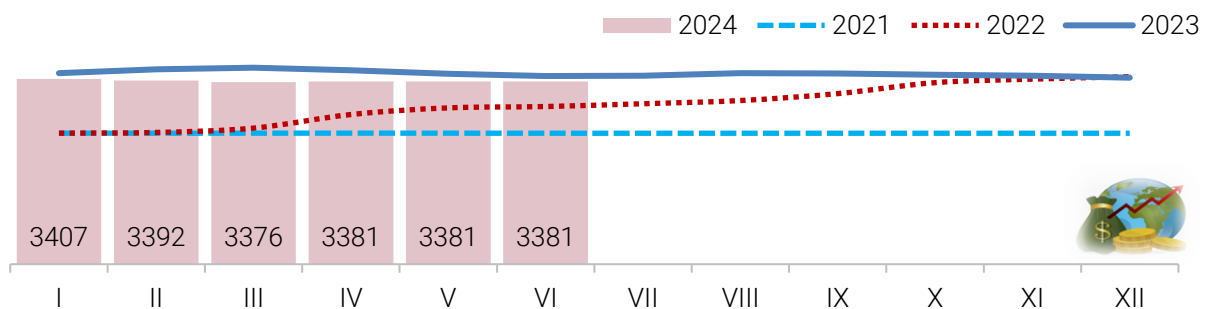
ХҮСНЭГТ 21. ТҮЛШНИЙ ҮНЭ, төгрөг

Байршил	2022.VI.27			2023.VI.26			2024.VI.24		
	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг Хар мод	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг Хар мод	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг
	Хар мод	Нарс мод		Нарс мод	Хар мод		Хар мод	Нарс мод	
Чингэлтэй	5 000	5 000	3 750	6 000	6 500	3 750	7 500	7 000	3 750
Сүхбаатар	5 000	6 000	3 750	6 000	7 000	3 750	7 500	7 000	3 750
Цайз зах	6 000	5 500	3 750	6 000	6 500	3 750	8 500	7 500	3 750
Хангай зах	5 000	5 000	3 750	5 500	6 000	3 750	7 000	7 000	3 750
Дундаж үнэ	5 250	5 375	3 750	5 875	6 500	3 750	7 625	7 125	3 750

ХҮСНЭГТ 22. НЭГ ЛИТР ШАТАХУУНЫ ҮНЭ, төгрөг

ШТС	2023.VI.26					2024.III.25				
	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ
Жаст Ойл			2 390	3 420	-			2 390	3 390	-
Петровис	3 710	2 370	2 390	3 490	-	3 910	2 370	2 390	3 390	-
Магнай трейд	3 710	-	2 390	3 490	-	3 910	-	2 390	3 390	-
Сод монгол	3 710	2 315	2 390	3 490	-	3 910	2 315	2 390	3 390	-
Шунхлай	3 710	2 350	2 390	3 490	-	3 910	2 350	2 390	3 390	-
Юнигаз	-	-	-	-	1 790	-	-	-	-	1 790
Дундаж үнэ	3 710	2 345	2 390	3 490	1 790	3 910	2 345	2 390	3 390	1 790

ЗУРАГ 22. АМ.ДОЛЛАРЫН ХАНШИЙН САРЫН ДУНДАЖ ХӨДӨЛГӨӨН, төгрөг⁴

⁴ Мэдээллийн эх сурвалж: Монголбанкны статистикийн мэдээлэл

ХҮСНЭГТ 23. ХҮНСНИЙ БАРААНЫ ДУНДАЖ ҮНИЙН ЗЭРЭГЦҮҮЛЭЛТ, 2023 оны XI - 2024 оны VI сар

№	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжих нэгж	2024 IV.01	2024 IV.08	2024 IV.15	2024 IV.22	2024 IV.29	2024 V.06	2024 V.13	2024 V.20	2024 V.27	2024 VI.03	2024 VI.10	2024 VI.17	2024 VI.24	24.VI.24 24.VI.17	
1	"Алтан тариа" гурил	дээд	кг	2 826	2 826	2 826	2 826	2 826	2 826	2 826	2 826	2 826	2 826	2 826	2 826	2 826	100.0	
		1-р зэрэг	кг	2 329	2 329	2 329	2 329	2 329	2 329	2 329	2 329	2 329	2 329	2 329	2 329	2 329	2 329	100.0
2	"Алтан тариа" савласан гурил	дээдийн дээд	кг	4 082	4 082	4 082	4 082	4 082	4 082	4 082	4 082	4 082	4 082	4 082	4 082	4 082	100.0	
		дээд	кг	2 969	2 985	2 985	2 985	2 969	2 969	2 969	2 985	2 998	3 034	3 100	3 084	3 084	100.0	
		1-р зэрэг	кг	2 440	2 455	2 463	2 463	2 446	2 446	2 446	2 463	2 463	2 463	2 463	2 478	2 462	2 462	100.0
		2-р зэрэг	кг	1 606	1 605	1 605	1 605	1 605	1 605	1 605	1 605	1 605	1 605	1 605	1 578	1 551	1 551	100.0
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	4 445	4 445	4 445	4 445	4 445	4 445	4 445	4 445	4 445	4 453	4 453	4 453	4 453	100.0	
		Сүү ХК 0.5л	литр	2 245	2 237	2 237	2 237	2 237	2 237	2 237	2 237	2 237	2 237	2 237	2 237	2 237	100.0	
		Задгай	литр	3 869	3 869	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 605	3 509	3 437	3 362	3 362	100.0
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	4 045	4 037	4 040	4 040	4 051	4 060	4 060	4 060	4 067	4 067	4 067	4 067	4 067	100.0	
5	Талх	Атар	ширхэг	2 443	2 443	2 443	2 427	2 427	2 427	2 427	2 427	2 427	2 427	2 427	2 427	2 427	2 427	100.0
		Зууван чех	ширхэг	3 094	3 094	3 142	3 129	3 160	3 160	3 160	3 145	3 145	3 145	3 145	3 145	3 145	3 145	100.0
		Хар талх	300 гр	2 431	2 431	2 431	2 431	2 431	2 431	2 431	2 431	2 431	2 431	2 431	2 431	2 431	2 431	100.0
6	Будаа	цагаан	кг	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	100.0
		шар	кг	3 473	3 473	3 473	3 473	3 473	3 473	3 473	3 473	3 473	3 473	3 473	3 473	3 473	3 473	100.0
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	8 475	8 475	8 475	8 475	8 475	8 475	8 475	8 475	8 475	8 475	8 475	8 475	8 475	100.0	
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр	6 747	6 792	6 712	6 755	6 640	6 564	6 556	6 658	6 658	6 569	6 569	6 569	6 569	100.0	
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр	3 806	3 806	3 806	3 816	3 816	3 764	3 780	3 799	3 872	3 872	3 880	3 905	3 905	100.0	
10	Элсэн чихэр		кг	5 042	5 042	5 042	5 042	5 042	5 042	5 042	5 042	5 042	5 042	5 042	5 042	5 042	100.0	
11	Хонины мах	ястай	кг	14 257	14 385	14 563	14 628	15 328	15 474	16 144	16 846	16 694	16 838	16 556	16 008	15 885	99.2	
		цул	кг	15 267	15 542	15 744	15 744	15 519	16 057	16 378	17 455	17 151	17 158	16 887	16 226	16 005	98.6	
12	Үхрийн мах	ястай	кг	17 897	18 036	18 122	18 123	18 865	18 145	18 453	18 677	18 398	18 233	18 065	18 273	18 064	98.9	
		цул	кг	19 753	19 881	19 997	20 174	20 277	20 175	20 313	20 502	20 452	20 452	20 440	20 549	20 239	98.5	
13	Адууны мах, ястай		кг	13 076	13 331	13 978	13 701	13 931	13 932	13 692	13 692	14 362	14 562	13 571	13 790	13 996	101.5	
14	Ямааны мах, ястай		кг	9 664	10 656	10 323	10 656	10 656	10 475	10 475	10 475	10 475	10 475	10 314	10 314	10 080	97.7	
15	Төмс, Монгол		кг	1 866	1 840	1 856	1 922	1 949	1 939	1 939	1 955	2 013	2 021	2 154	2 215	2 364	106.7	
16	Лууван, Монгол		кг	2 952	2 904	2 791	2 791	2 791	2 727	2 751	2 751	3 075	3 051	3 089	3 191	3 161	99.1	
17	Байцай, Монгол		кг	2 378	2 299	2 293	2 293	2 293	2 235	2 418	2 564	2 687	2 690	2 827	3 013	3 312	109.9	
18	Хүрэн манжин, монгол		кг	3 016	2 980	3 049	2 940	2 836	2 798	2 798	2 798	2 854	2 854	2 854	2 855	3 075	107.7	
19	Сонгино, Монгол		кг	3 573	3 595	3 757	3 757	3 719	3 757	3 757	3 973	4 078	4 599	4 409	4 673	4 953	106.0	
20	Алим, Польш		кг	6 565	6 565	6 506	6 574	6 561	6 539	6 539	6 426	6 426	6 426	6 389	6 426	6 466	100.6	
21	Өндөг, Монгол		ширхэг	643	648	650	650	644	645	650	645	646	645	653	649	649	100.0	

ХҮСНЭГТ 24. ХҮНСНИЙ БАРААНЫ ДУНДАЖ ҮНИЙН ЗЭРЭГЦҮҮЛЭЛТ, 2018-2024 оны VI сар

№	Бүтээгдэхүүний нэр		Хэмжих нэгж	2018 VI	2019 VI	2020 VI	2021 VI	2022 VI	2023 VI	2024 VI.24	2024 2023	2024 2022	2024 2021	2024 2020	2024 2019	2024 2018
1	"Алтан тариа" гурил	дээд	кг	1 315	1 359	1 412	1 584	1 596	2 580	2 826	109.5	177.1	178.4	200.1	207.9	214.9
		1-р зэрэг	кг	1 050	1 056	1 157	1 376	1 350	2 225	2 329	104.7	172.6	169.3	201.3	220.5	221.8
2	"Алтан тариа" савласан гурил	дээдийн дээд	кг	1 655	1 739	2 143	2 228	2 480	3 561	4 082	114.6	164.6	183.2	190.5	234.7	246.6
		дээд	кг	1 325	1 373	1 432	1 614	1 617	2 708	3 084	113.9	190.7	191.1	215.4	224.6	232.8
		1-р зэрэг	кг	1 065	1 097	1 195	1 416	1 362	2 391	2 462	103.0	180.8	173.9	206.0	224.4	231.2
		2-р зэрэг	кг	870	869	928	998	1 048	1 584	1 551	97.9	148.0	155.4	167.1	178.5	178.3
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	2 625	2 629	2 706	2 841	3 617	4 429	4 453	100.5	123.1	156.7	164.6	169.4	169.6
		Сүү ХК 0.5л	литр	1 120	1 102	1 207	1 325	1 787	2 245	2 237	99.6	125.2	168.8	185.3	203.0	199.7
		Задгай	литр	1 765	1 633	1 500	2 098	2 550	2 898	3 362	116.0	131.9	160.2	224.1	205.9	190.5
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	2 460	2 452	2 560	2 740	3 457	4 045	4 067	100.5	117.7	148.4	158.9	165.9	165.3
5	Талх	Атар	ш	1 170	1 274	1 283	1 280	1 713	2 132	2 427	113.8	141.7	189.6	189.2	190.5	207.4
		Зууван чех	Ш	1 330	1 436	1 585	1 699	2 183	2 713	3 145	115.9	144.1	185.1	198.4	219.0	236.5
		Хар талх	300 гр	925	957	1 113	1 217	1 583	1 974	2 431	123.1	153.5	199.8	218.4	254.0	262.8
6	Будаа	цагаан	кг		3 509	3 630	3 661	4 625	4 701	4 798	102.1	103.7	131.1	132.2	136.7	
		шар	кг	2 015	2 049	2 791	2 418	3 117	3 244	3 473	107.1	111.4	143.6	124.4	169.5	172.4
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	5 245	4 247	3 784	4 412	7 133	7 389	8 475	114.7	118.8	192.1	224.0	199.6	161.6
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр	3 515	3 510	3 500	4 420	9 516	8 011	6 569	82.0	69.0	148.6	187.7	187.2	186.9
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр	1 515	1 521	1 522	1 566	3 796	3 618	3 905	107.9	102.9	249.4	256.6	256.7	257.8
10	Элсэн чихэр		кг		2 745	2 694	2 713	3 759	3 771	5 042	133.7	134.1	185.8	187.2	183.7	
11	Хонины мах	ястай	кг	7 545	10 440	10 504	12 907	12 363	16 295	15 885	97.5	128.5	123.1	151.2	152.2	210.5
		цул	кг	7 685	11 247	10 868	12 872	12 681	16 773	16 005	95.4	126.2	124.3	147.3	142.3	208.3
12	Үхрийн мах	ястай	кг	9 035	11 614	12 794	15 141	15 075	19 935	18 064	90.6	119.8	119.3	141.2	155.5	199.9
		цул	кг	10 730	14 281	15 249	16 787	17 261	22 193	20 239	91.2	117.2	120.6	132.7	141.7	188.6
13	Адууны мах, ястай		кг	6 365	9 071	9 558	12 844	10 982	13 349	13 996	104.8	127.4	109.0	146.4	154.3	219.9
14	Ямааны мах, ястай		кг	5 365	8 500	8 300	10 488	10 000	11 979	10 080	84.2	100.8	96.1	121.4	118.6	187.9
15	Төмс, Монгол		кг	1 860	1 060	1 099	960	2 490	1 667	2 364	141.8	94.9	246.3	215.1	223.0	127.1
16	Лууван, Монгол		кг	2 705	1 635	2 073	1 892	4 779	2 270	3 161	139.3	66.1	167.1	152.5	193.3	116.9
17	Байцай, Монгол		кг	2 935	2 344	2 675	2 791	5 011	4 055	3 312	81.7	66.1	118.7	123.8	141.3	112.8
18	Хүрэн манжин, Монгол		кг	4 490	2 485	3 356	3 222	5 624	4 260	3 075	72.2	54.7	95.4	91.6	123.7	68.5
19	Сонгино, Монгол		кг	1 310	1 349	1 706	2 147	3 679	5 332	4 953	92.9	134.6	230.7	290.3	367.2	378.1
20	Алим, Польш		кг	4 230	4 183	4 239	5 656	8 041	6 708	6 466	96.4	80.4	114.3	152.5	154.6	152.9
21	Өндөг, Монгол		ширхэг	290	334	335	408	462	523	649	124.0	140.5	159.1	193.7	194.3	223.8

ХҮСНЭГТ 25. ХҮНСНИЙ БАРААНЫ ҮНИЙН АЖИГЛАЛТ, ХҮНСНИЙ ЗАХ, ХУДАЛДААНЫ ТӨВӨӨР, 2024.VI.24

№	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжих нэгж	Баянзүрх зах	Сансар Супер-маркет	Хүчит шонхор зах	Бөмбөгөр ХТ	Саруул зах	Барс ХТ	Таван эрдэнэ зах	Хархорин зах	Номин Супер-маркет	М-Март	Оргил Супер-маркет	Е Март	Их наяд ХТ	Дундаж үнэ
1	"Алтан тариа" гурил	дээд	кг	2 800	2 785	2 640	2 520	3 100	2 520	2 720	2 600	2 961	3 060	2 974	2 965	3 200	2 826
		1-р зэрэг	кг	2 300	2 434	2 200	2 120	2 500	2 120	2 200	2 120	2 434	2 537	2 446	2 434	2 500	2 329
2	"Алтан тариа" савласан гурил	дээдийн дээд	кг	4 000	3 990	4 000	4 000	4 100	4 000	4 000	4 000	3 989	4 100	3 990	3 990	5 000	4 082
		дээд	кг	3 200	2 800	3 000	3 000	3 400	3 000	3 000	2 800	3 168	3 250	3 170	3 170	3 200	3 084
		1-р зэрэг	кг	2 700	2 450	2 400	2 400	2 800	2 200	2 300	2 300	2 448	2 570	2 450	2 450	2 600	2 462
		2-р зэрэг	кг	1 800	1 490	1 800	1 700	1 500	1 600	1 600	1 600	1 488	1 570	1 190	1 190	1 800	1 551
3	Сүү	Сүү ХК1л	литр	4 500	4 500	4 500	4 500	4 300	4 200	4 400	4 400	4 498	4 500	4 500	4 500	4 600	4 453
		Сүү ХК 0.5л	литр	2 200	2 300	2 200	2 200	2 200	2 100	2 200	2 200	2 298	2 300	2 300	2 300	2 300	2 237
		Задгай	литр	3 400		3 500		3 500		3 300	3 000					3 500	3 362
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	4 100	4 100	4 000	4 200	3 800	3 900	4 200	4 000	4 098	4 100	4 100	4 100	4 200	4 067
5	Талх	Атар	ширхэг	2 500	2 530	2 300	2 400	2 500	2 400	2 500	2 300	2 378	2 370	2 530	2 360	2 500	2 427
		Зууван чех	ширхэг	3 300	3 300	3 000	3 000	3 100	3 100	3 300	3 000	3 238	2 890	3 300	3 250		3 145
		Хар талх	300 гр	2 500	2 420	2 500	2 300	2 500	2 300	2 500	2 300	2 428	2 670	2 310	2 410	2 500	2 431
6	Будаа	цагаан	кг	4 500	5 550	4 200	4 200	5 000	4 000	5 000	4 200	5 478	5 600	5 470			4 798
		шар	кг	3 000		3 000	3 000		3 000	3 500	3 500	4 938	5 000			3 000	3 473
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	9 200	9 500	9 500	8 000	8 000	7 900	7 500	8 000	8 299	8 300	8 300	9 500	8 500	8 475
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр	5 500	6 160	6 000	5 500	10 000	6 000	5 500	5 800	5 898	6 650	6 210	9 580	8 500	6 569
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр	4 000	4 150	4 000	3 800	3 500	3 800	4 130	4 000	3 738	4 110	3 890	3 610	4 100	3 905
10	Элсэн чихэр		кг	4 500	6 550	4 500	4 500		4 500	4 500	4 500	6 388	6 790			4 500	5 042
11	Хонины мах	ястай	кг	14 000	16 000	13 000	16 000	21 800	16 000	16 800	14 500	16 480	14 500	14 500	16 800	17 800	15 885
		цул	кг	14 000	16 500	13 000	16 000	21 800	16 000	16 800	14 500	16 480	15 500	14 500	16 800	17 800	16 005
12	Үхрийн мах	ястай	кг	17 000	20 000	15 000	17 000	24 500	17 500	18 000	15 000	17 780	19 800	17 000	16 500	22 000	18 064
		цул	кг	18 000	20 000	16 500	20 000	26 500	20 500	22 000	18 000	19 880	19 800	21 900	17 500	24 800	20 239
13	Адууны мах, ястай		кг	15 000		11 000	15 500		15 000		14 000						13 996
14	Ямааны мах, ястай		кг	11 000		9 500					9 800						10 080
15	Төмс, Монгол		кг	3 000	2 200	2 200	2 500	3 000	2 500	1 850	2 500	2 148	2 500	2 100	2 030	2 500	2 364
16	Лууван, Монгол		кг	3 500	2 800	2 500	3 000	4 000	3 000	2 900	4 000	2 998	3 200	3 200	2 500	4 000	3 161
17	Байцай, Монгол		кг	6 000	1 980	2 400	4 000	6 000	4 000	4 000	4 500	1 978	1 900	2 490	2 500	5 000	3 312
18	Хүрэн манжин, Монгол		кг	3 500	3 450	2 500	3 000	4 500	3 500	3 000	4 000	2 078	2 500	3 500	2 020	3 500	3 075
19	Сонгино, Монгол		кг	6 000	3 500	5 000	5 000	8 000	4 000	5 000	6 000	4 478	3 800	7 000	3 000	6 000	4 953
20	Алим, Польш		кг	7 000	6 300	6 500	7 000		6 000	6 000	6 000	6 298	6 900	7 500	6 300	6 000	6 466
21	Өндөг, Монгол		ширхэг	680	640	680	650	650	630	700	650	643	658	616	598	650	649

Ойлголт, тодорхойлолт:

Хэрэглээний сагс: Үнийн индекс тооцох зорилгоор бүрдүүлсэн дундаж өрхийн хэрэглээг төлөөлөх чадвартай, хүн амын өргөн хэрэглээний бараа, үйлчилгээний нэр төрлийн жагсаалтыг ойлгоно.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний жин: Өрхийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нийт зардалд тухайн бараа, үйлчилгээний зардлын эзлэх хувь.

Хэрэглээний үнийн индекс (ХҮИ): Хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн өөрчлөгдөж буйг хэмжих үзүүлэлт бөгөөд нийт өрхөөр тооцсон үнийн өөрчлөлтийг харуулна.

Тооцох аргачлал:

ХҮИ-ийг хэрэглээний сагс, хэрэглээний жин гэсэн хоёр үзүүлэлтийг ашиглан, хувиргасан үнийн Ласпейресийн индексийн томъёогоор тооцно. Үүнд:

$$I_{ct}^L = \sum \left(\frac{P_{it}}{P_{it-1}} \right) \left(\frac{P_{it-1}}{P_{it-2}} \right) \dots \left(\frac{P_{i2}}{P_{i1}} \right) \left(\frac{P_{i1}}{P_{i0}} \right) \frac{P_{i0} Q_{i0}}{\sum P_{i0} Q_{i0}}$$

I_{ct}^L – t тайлант үеийн Ласпейресийн үнийн индекс
t – Тайлант үе
0 – суурь үе
 P_{it}^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 P_{i0}^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 Q_{i0}^i – i барааны тайлант үеийн үнэ

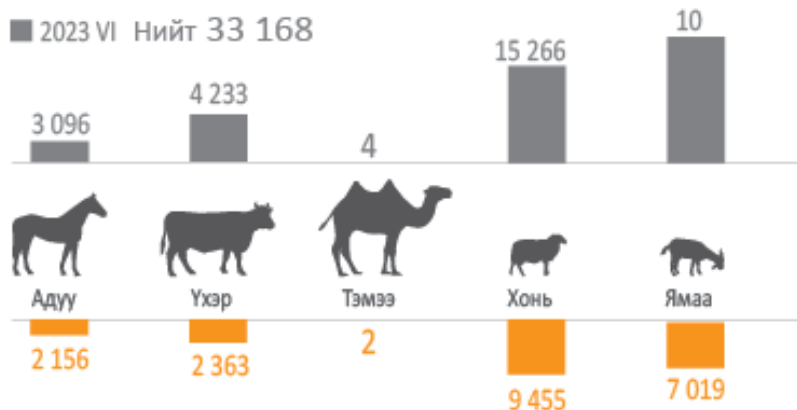
ХҮИ-ийн сагсны төлөөлөх чадварыг нэмэгдүүлэх, үнэн зөв байдлыг хангах үүднээс хэрэглээний сагс, жинг 5 жилд нэг удаа шинэчилдэг. Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний сагсыг Улаанбаатар хотод 344 бараа, үйлчилгээ (аймагт 238 бараа, үйлчилгээ)-ээр бүрдүүлж, Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгааны 2015 оны үр дүнгээр жинг тооцон, 2015 оны шинэчилсэн суурьтайгаар 2017 оны 4 дүгээр сараас эхлэн тархааж байна. ХҮИ-ийг тооцохдоо бараа, үйлчилгээний геометр дундаж үнийг ашигласан.

МАЛ АЖ АХУЙ (2024 оны эхний 6 сард)

ЗҮЙ БУСААР ХОРОГДСОН ТОМ МАЛ, малын төрлөөр

■ 2024 VI Нийт 20 995

ӨВЧНӨӨР ХОРОГДСОН МАЛ, ДҮҮРГЭЭР

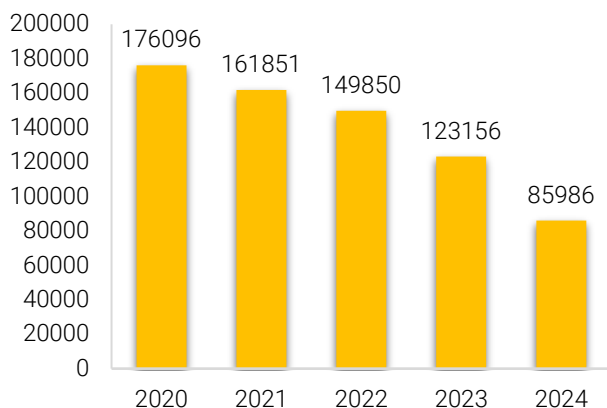
■ 2023 VI ■ 2024 VI

МАЛ АЖ АХУЙ

МАЛ ТӨЛЛӨЛТ, БОЙЖИЛТ:

Нийслэлийн хэмжээнд 2024 оны эхэнд тоологдсон төллөх насны нийт 208 427 хээлтэгч малын 90 010 (43.2%) нь 2024 оны эхний 6 сард төллөсөн байна. Эм хонины 48.5 хувь, эм ямааны 48.7 хувь, үнээний 36.1 хувь, гүүний 28.9 хувь нь төллөжээ. Нийт 90 010 төл гарсны 4 024 төл мал хорогдож, 85 986 төл бойжиж, төл бойжилт 95.5 хувьтай байна.

ЗУРАГ 23. БОЙЖУУЛСАН ТӨЛИЙН ТОО, VI сард

Мал төллөлтийн мэдээг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад төллөсөн хээлтэгч 45.3 (33.5%) мянган толгойгоор, бойжсон төл 29.9 (31.6%) мянган толгойгоор буурсан байна.

Бойжуулсан нийт төлийн 9.7 хувийг унага, 17.8 хувийг тугал, 42.5 хувийг хурга, 29.9 хувийг ишиг, 0.1 хувийг ботго эзэлжээ.

ХҮСНЭГТ 26. ТӨЛ БОЙЖИЛТ, толгой, VI сард

Дүүрэг	Төллөсөн хээлтэгч	Гарсан төл	Хорогдсон төл	Бойжсон төл	Төл Бойжилт
Багануур	41 503	41 503	2038	39465	95.1
Багахангай	8 109	8 109	460	7649	94.3
Баянзүрх	9 731	9 731	347	9384	96.4
Налайх	10 521	10 521	376	10145	96.4
Сонгинохайрхан	11 705	11 705	465	11240	96.0
Хан-Уул	8 441	8 441	338	8103	96.0
Дүн	90 010	90 010	4 024	85 986	95.5

ХҮСНЭГТ 27. ТӨЛ БОЙЖИЛТ, толгой, оны эхний VI сард

Үзүүлэлт	2022	2023	2024	Үүнээс:				
				Ботго	унага	тугал	хурга	ишиг
Гарсан төл	152 103	135 325	90 010	4	8 515	15 765	38 769	26 957
Бойжсон төл	149 850	123 156	85 986	4	8 337	15 367	36 597	25 681
Хорогдсон төл	2 253	12 169	4 024	-	178	398	2 172	1 276
Бойжилтын хувь	98.5	91.0	95.5	100	97.9	97.5	94.4	95.3

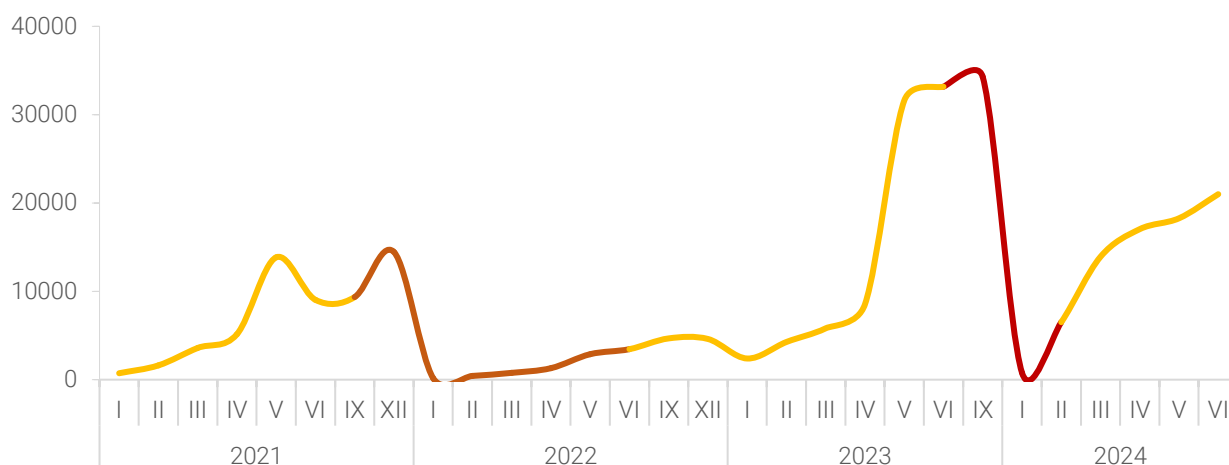
ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ:

2024 оны эхний 6 сард 20 995 толгой том мал зүй бусаар хорогдож том малын зүй бус хорогдлын 8 255 (39.3%) нь хээлтэгч мал байна. Хорогдсон нийт малын 10.3 хувийг адуу, 11.3 хувийг үхэр, 45.0 хувийг хонь, 33.4 хувийг ямаа эзэлжээ.

ХҮСНЭГТ 28. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ, дүүргээр, эхний VI сард

Төрөл	2021		2022		2023		2024	
	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч
Нийслэлийн дүн	9 038	3 084	3 450	1 377	33 168	9 907	20 995	8 255
Багануур	2 113	374	1 219	422	22 357	5 346	7 104	2 428
Багахангай	302	230	114	78	1 561	771	1 488	511
Баянзүрх	630	265	430	267	1 954	1 050	1 829	1 184
Налайх	1 769	777	279	38	1 422	333	3 091	1 269
Сонгинохайрхан	2 150	710	1 173	511	4 489	2 128	3 327	1 082
Хан-Уул	2 074	728	235	61	1 385	279	4 156	1 781

ЗУРАГ 24. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДЛЫН МЭДЭЭ, сараар

Ойлголт, тодорхойлолт:

Том малын зүй бус хорогдол: Гэнэтийн аюулаар буюу байгалийн аюулт үзэгдэл, өвчнөөр хорогдсон (халдвартай, халдваргүй) зэрлэг амьтанд идүүлсэн, бариулсан ба бусад шалтгаанаар хорогдсон төл малаас бусад малыг оруулна.

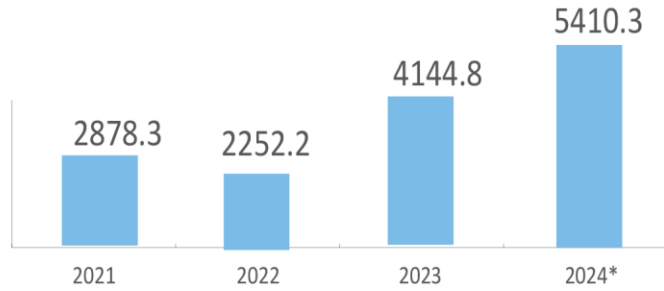
Бэлэн хээлтэгч: Малын төрөл бүр дэх нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

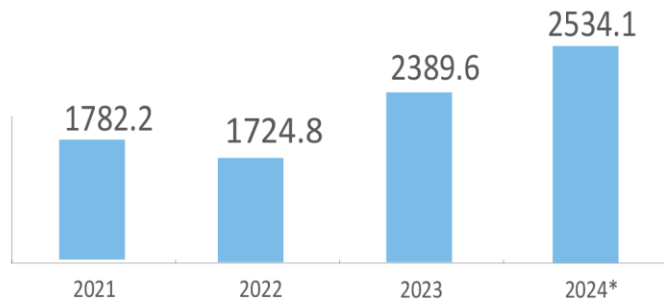
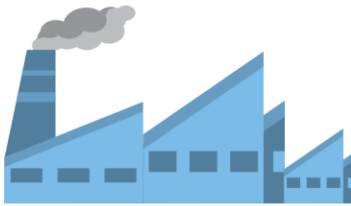
АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ (2024* оны эхний 6 сар)

Уул уурхай, олборлолт, тэрбум төгрөг

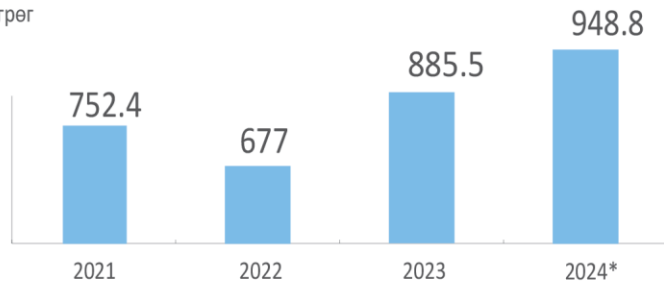
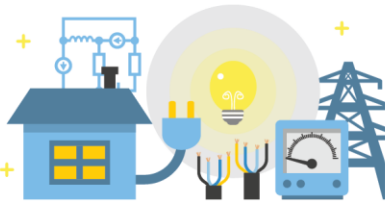
Уул уурхай, олборлолт, тэрбум төгрөг

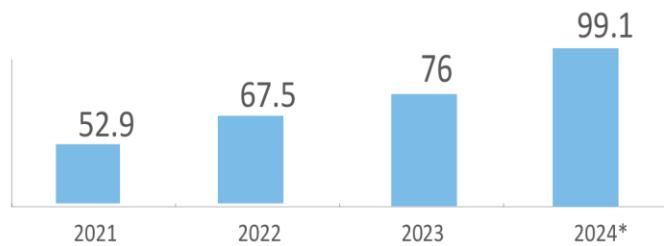
Боловсруулах үйлдвэрлэл, тэрбум төгрөг

Цахилгаан хий, уур, агааржуулалт, тэрбум төгрөг

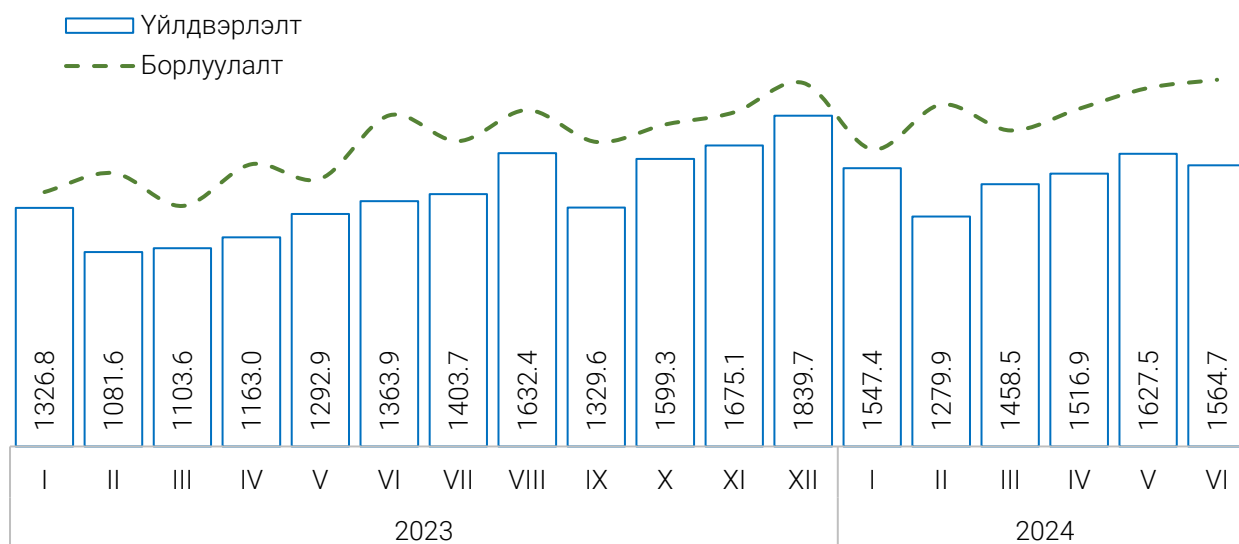
Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа, тэрбум төгрөг

АЖ ҮЙЛДВЭР

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2024 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 8.9 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 1.5 (19.9%) их наяд төгрөгөөр өслөө. Үүнд: уул уурхайн олборлолт 1.2 (30.5%) их наяд төгрөг, боловсруулах үйлдвэрлэл 144.0 (6.0%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

ЗУРАГ 25. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, БОРЛУУЛАЛТ, ТЭРБУМ ТӨГРӨГӨӨР

Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэл 2024 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 5.4 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 1.2 (30.5%) их наяд төгрөгөөр өсөхөд чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт 1.2 (2.1 дахин) их наяд төгрөгөөр, металлын хүдэр олборлолт 107.7 (4.6%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэл 2024 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 2.5 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 144.0 (6.0%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 32.5 (15.3%) тэрбум төгрөгөөр, хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 12.3 (5.9%) тэрбум төгрөгөөр, ундаа үйлдвэрлэл 217.7 (49.2%) тэрбум төгрөгөөр, хувцас үйлдвэрлэл 5.6 (5.0%) сая төгрөгөөр, арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 617.8 (3.1%) сая төгрөгөөр, химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 46.7 (46.6%) тэрбум төгрөгөөр, үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл 12.0 (31.3%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлох нөлөө үзүүлсэн байна.

Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 2024 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 948.7 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 63.2 (7.1%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 2024 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 99.1 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 23.1 (30.4%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа 14.3 (27.3%) тэрбум төгрөгөөр өссөн нь голлох нөлөө үзүүлсэн байна.

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбар 2024 оны 6 дугаар сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 1564.1 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт хийснээс уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбар 60.6 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрлэл 30.5 хувийг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 7.7 хувийг, ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 1.2 хувийг тус тус эзэлж байна.

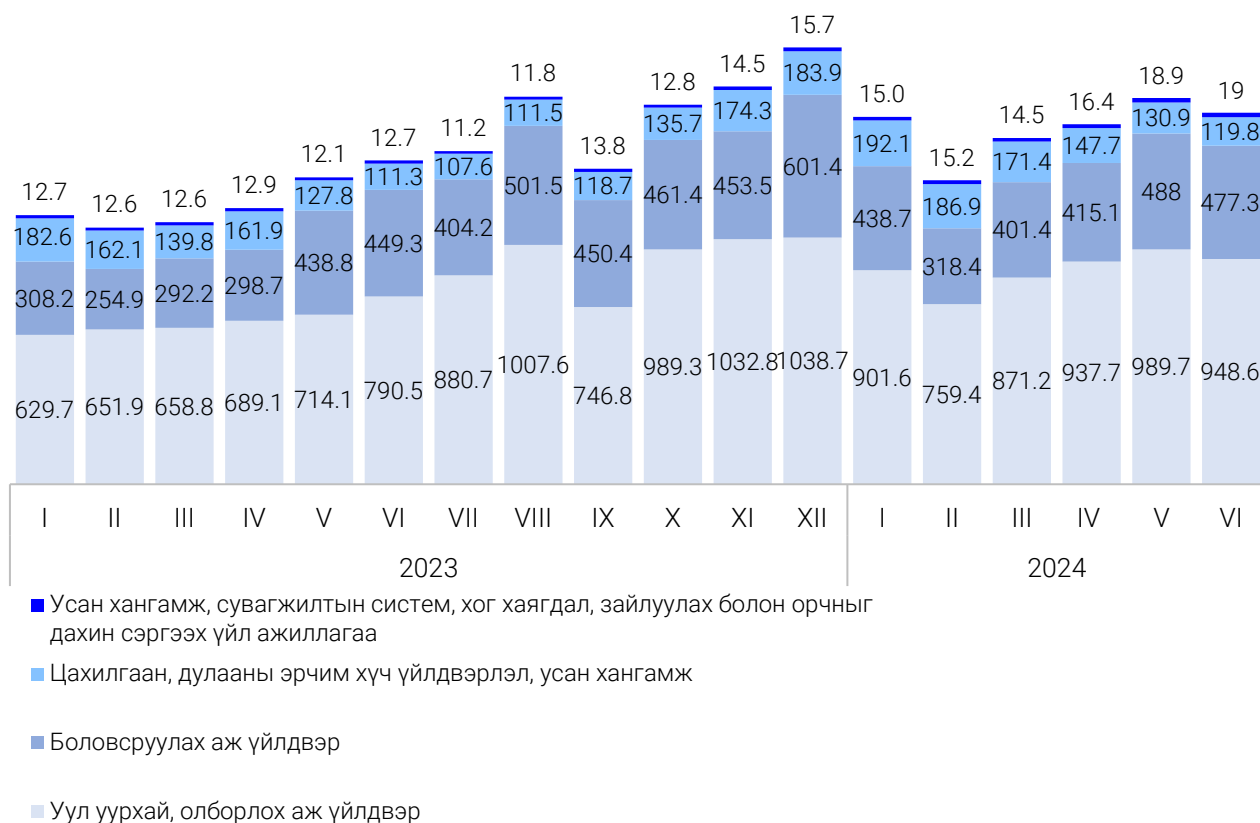
ХҮСНЭГТ 29. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ГОЛ НЭР ТӨРЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

Бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2023 I-VI	2024 I-VI *	<u>2024 I-VI</u> / <u>2023 I-VI</u>
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр				
Чулуун нүүрс	мян.тн	2 396.4	6 682.5	278.9
Хүрэн нүүрс, бөөгнөрөөгүй	мян.тн	3 905.5	4 573.5	117.1
Цэвэршүүлээгүй алт	кг	4 980.9	3 664.4	73.6
Хайлуур жоншны баяжмал	мян.тн	21.8	13.1	60.3
Боловсруулах үйлдвэр				
Малын мах	тн	13 507.9	10 511.0	77.8
Өлөн гэдэс	мян.гогцоо	45.6	191.3	420.0
Хиам	тн	4 222.6	5 084.1	120.4
Боловсруулсан шингэн сүү	мян.л	27 931.3	29 022.9	103.9
Гурил	тн	66 448.3	55 282.5	83.2
Талх	тн	17 680.4	13 331.5	75.4
Нарийн боов	тн	11 957.7	11 120.6	93.0
Пүнтүүз	тн	20.0	17.4	87.1
Цагаан архи	мян.л	8 444.4	16 562.2	196.1
Оргилуун дарснаас бусад төрлийн усан үзмийн дарс	мян.л	130.1	225.6	173.4
Самнасан ноолуур	тн	444.1	281.6	63.4
Хивс, шалны нэхмэл дэвсгэр	мян.м2	25.0	28.1	112.5
Сүлжмэл эдлэл-ноолуур	мян.ш	131.0	156.7	119.7
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж				
Цахилгаан эрчим хүч	мян.квт.цаг	3 806 047.0	4 000 734.5	105.1
Дулааны эрчим хүч	мян.гкал	5 953.7	6 218.0	104.4
Усан хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа				
Төвлөрсөн сүлжээгээр цэвэр, бохир ус дамжуулах, түгээх үйлчилгээ (уур, халуун уснаас бусад)	мян.м3	16 952.6	17 546.8	103.5

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн 2024 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 11.3 их наяд төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс 1.9 (20.3%) их наяд төгрөгөөр өслөө. Үүнд: уул уурхай, олборлолтын салбарын борлуулалт 1.9 (36.8%) их наяд төгрөгөөр, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт салбарын борлуулалт 63.6 (7.2%) тэрбум төгрөгөөр, ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа салбарын борлуулалт 23.3 (30.0%) тэрбум төгрөгөөр өссөн нөлөөлжээ.

Гадаад зах зээлд 2024 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 6.4 их наяд төгрөгийн борлуулалт хийсний 1.3 тэрбум нь уул уурхайн, олборлох салбарын борлуулалт байна. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний гадаад борлуулалтын 21.5 хувийг нүүрс олборлолтын салбар, 9.1 хувийг газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолтын салбар, 69.3 хувийг металлын хүдэр олборлолтын салбар, 0.1 хувийг бусад ашигт малтмал олборлолтын салбар эзэлж байна

ЗУРАГ 26. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, салбараар, тэрбум төгрөгөөр

Ойлголт, тодорхойлолт:

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм.

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд зах зээлд болон өөрийн эцсийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ.

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны ангилал: НҮБ-аас гишүүн орнууддаа мөрдөхийг зөвлөмж болгосон эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны олон улсын стандарт ангилалд нийцүүлэн боловсруулсан үндэсний ангилал юм.

ХҮСНЭГТ 30. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, оны үнээр

Салбар	Нийт бүтээгдэхүүн		
	2023 I-VI	2024 I-VI *	$\frac{2024 \text{ I-VI}^*}{2023 \text{ I-VI}}$
	сая төгрөг		
БҮГД	7 493 040.8	8 988 870.6	120.0
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	4 144 770.0	5 410 285.2	130.5
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	1 113 634.4	2 327 602.5	209.0
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	634 336.1	576 746.5	90.9
Металлын хүдэр олборлолт	2 348 980.0	2 456 705.4	104.6
Бусад ашигт малтмал олборлолт	22 734.9	24 046.5	105.8
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	25 084.4	25 184.1	100.4
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	2 386 726.5	2 530 752.5	106.0
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	1 335 383.8	1 498 761.5	112.2
Мах боловсруулах, консервлох	310 861.2	215 238.2	69.2
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	19 800.7	22 200.0	112.1
Сүү сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	212 178.3	244 687.7	115.3
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	137 064.5	127 736.9	93.2
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	209 991.5	222 505.4	106.0
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	2 854.0	6 007.8	210.5
Ундаа үйлдвэрлэл	442 633.5	660 385.4	149.2
Тамхи үйлдвэрлэл	31 715.7	33 217.2	104.7
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	249 908.4	189 234.4	75.7
Хувцас үйлдвэрлэл	111 299.8	116 872.2	105.0
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	19 686.7	20 304.5	103.1
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	150.4	327.3	217.6
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	42 358.1	48 249.4	113.9
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	26 016.8	31 569.7	121.3
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	114 278.4	84 581.2	74.0
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	100 198.1	146 866.9	146.6
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	38 516.3	50 561.6	131.3
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	55 190.1	55 570.2	100.7
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	85 378.9	85 737.7	100.4
Металл боловсруулах үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	20 423.9	13 780.6	67.5
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	21.5	0.0	0.0
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	2 377.0	1 694.0	71.3
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0
Тавилга үйлдвэрлэл	8 336.6	9 397.7	112.7
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	11 549.8	13 925.1	120.6
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	133 936.0	130 101.1	97.1
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	885 552.3	948 772.4	107.1
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	885552.3	948 772.4	107.1
УС ХАНГАМЖ; СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	75 992.0	99 060.6	130.4
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	52 520.5	66 853.8	127.3
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	22 304.8	31 827.2	142.7
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	1166.7	379.5	32.5

ХҮСНЭГТ 31. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БОРЛУУЛАЛТ, оны үнээр

Салбар	Аж үйлдвэрийн борлуулалт			
	2023 I-VI	2024 I-VI *	$\frac{2024 I-VI}{2023 I-VI} \times 100$	Үүнээс: Экспорт (хувиар)
	сая төгрөг			
БҮГД	9 393 637.5	11 296 531.4	120.3	57.2
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	5 356 165.6	7 326 505.2	136.8	84.3
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	972 274.7	1 869 893.1	192.3	71.0
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	616 848.1	563 470.0	91.3	100.0
Металлын хүдэр олборлолт	3 718 519.5	4 845 272.9	130.3	88.3
Бусад ашигт малтмал олборлолт	23 438.9	22 685.1	96.8	28.9
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	25 084.4	25 184.1	100.4	
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	3 074 259.8	2 919 880.7	95.0	9.9
Хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	2 066 442.1	1873 548.2	90.7	3.5
Мах боловсруулах, консервлох	370 244.6	247 961.9	67.0	25.3
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	33 605.6	33 711.5	100.3	
Сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	261 259.4	294 307.3	112.6	
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	154 972.0	132 676.9	85.6	
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	255 545.8	295 191.2	115.5	
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	2 854.0	6 007.8	210.5	
Ундаа үйлдвэрлэл	987 960.8	863 691.6	87.4	0.4
Тамхи үйлдвэрлэл	27 550.4	18 578.3	67.4	0.0
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	253 116.1	248 085.2	98.0	76.6
Хувцас үйлдвэрлэл	97 680.6	98 824.9	101.2	24.8
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	16 508.1	23 167.8	140.3	0.0
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	176.4	407.2	230.9	
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	50 219.7	55 285.1	110.1	
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	30 581.1	35 324.0	115.5	
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	38 425.1	39 155.0	101.9	
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	92 627.1	138 946.1	150.0	
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	52 511.2	57 114.0	108.8	
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	55 794.0	56 290.4	100.9	
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	92 971.1	92 914.0	99.9	
Металл боловсруулах үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0	
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	19 769.6	15 569.9	78.8	45.9
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	21.5	0.0	0.0	
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	2 361.8	159 7.8	67.7	
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	2 921.5	3 402.8	116.5	
Тавилга үйлдвэрлэл	9 697.4	11 185.1	115.3	
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	12 143.4	14 006.1	115.3	1.3
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	152 741.5	136 479.0	89.4	
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	885 552.3	949 190.1	107.2	
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	885 552.3	949 190.1	107.2	
УС ХАНГАМЖ, СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	77 659.8	100 955.4	130.0	
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	52 520.5	66 853.8	127.3	
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	23 916.3	33 520.0	140.2	
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	1223.1	581.6	47.6	

ХОТ НИЙТИЙН АЖ АХУЙ (2024 оны эхний хагас жилд)

Усны
Хэрэглээ
Төлөвлөгөө

Цэвэр усны борлуулалт (сая метр³)

ААНБ

5.8 5.9

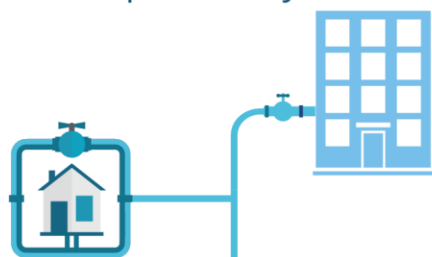
Хүн ам

19.9 20.9

■ 2023 I-VI ■ 2024 I-VI

Хүн амд түгээсэн цэвэр ус

Төвлөрсөн шугам 2.9 (сая метр³)

1.9

Тээврээр (мянган метр³)

Ус түгээх байр
(мянган метр³)

184.7

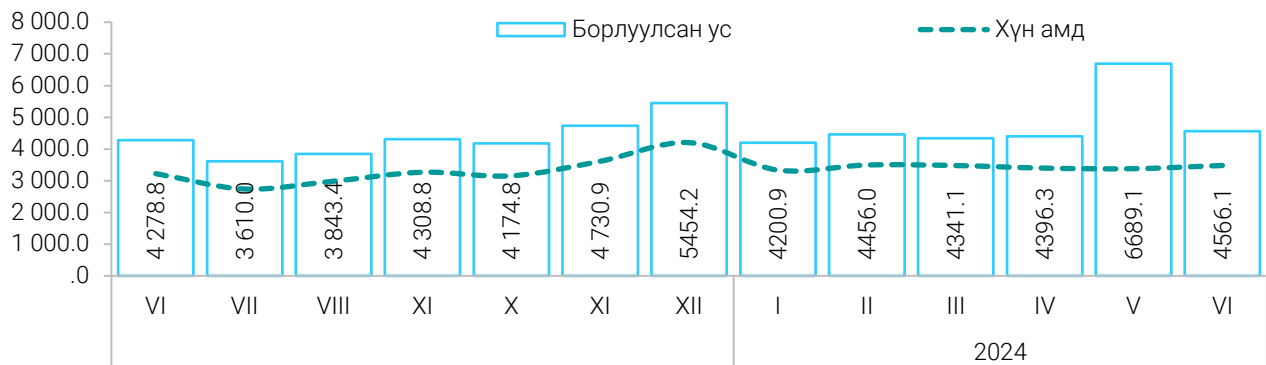
ХОТЫН НИЙТИЙН АЖ АХУЙ

2024 оны эхний хагас жилд нийслэлийн хүн амд 20.9 сая.м³ (78.0%), аж ахуйн нэгж, байгууллагад 5.9 сая.м³ (22.0%) цэвэр усыг борлуулжээ. Борлуулсан усны нийт хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 4.3 хувиар өссөн байна.

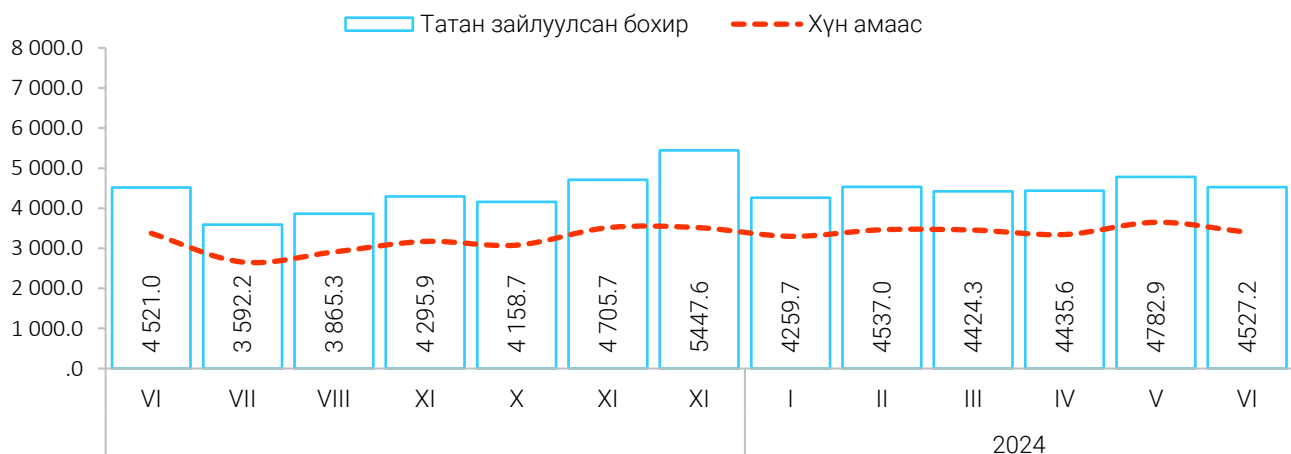
ХҮСНЭГТ 32. УС СУВАГ АШИГЛАЛТЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ, жил бүрийн эхний 6 сарын байдлаар

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2021 I-VI	2022 I-VI	2023 I-VI	2024 I-VI	<u>2024 I-VI</u> 2023 I-VI
Шахсан ус	мянган м ³	23 110.6	29 137.5	29 416.6	31 655.9	107.6
Борлуулсан ус	мянган м ³	19 312.2	30 057.2	25 698.4	26 807.5	104.3
Хүн амд	мянган м ³	15 475.5	24 473.6	19 901.3	20 927.5	103.6
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	мянган м ³	3 836.7	5 583.6	5 797.1	5 879.9	101.4
Татан зайлуулсан бохир	мянган м ³	19 546.4	30 303.7	25 985.4	26 969.7	103.8
Хүн амаас	мянган м ³	15 137.9	24 051.8	19 663.4	20 610.7	104.8
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	мянган м ³	4 408.5	6 251.9	6 322.0	6 359.0	100.6
Ус борлуулалтын орлого	сая төгрөг	14 712.1	31 548.2	28 732.8	36 430.4	126.8
Хүн амаас	сая төгрөг	8 572.5	18 126.9	14 930.8	18 861.5	126.3
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	сая төгрөг	6 139.6	13 421.3	13 801.9	17 568.9	127.3
Сувагжуулалтын орлого	сая төгрөг	11 711.7	24 091.5	22 812.1	28 818.7	126.3
Хүн амаас	сая төгрөг	5 381.9	11 189.9	9 759.7	12 439.9	127.5
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	сая төгрөг	6 329.8	12 901.6	13 052.4	16 378.8	125.5

ЗУРАГ 27. БОРЛУУЛСАН УС, мян.м³

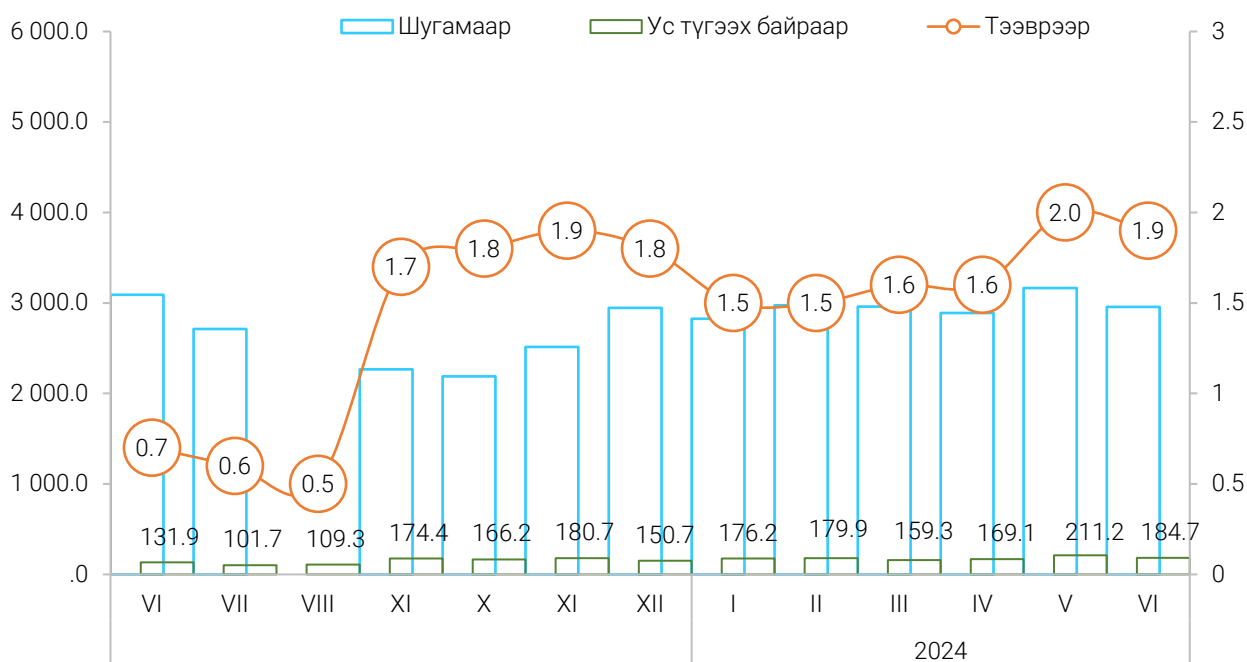

ЗУРАГ 28. ТАТАН ЗАЙЛУУЛСАН БОХИР, сараар, мян.м³

Цэвэрлэх байгууламжаар 1.1 сая.м³ бохирьг цэвэрлэж, аж ахуйн нэгж, байгууллага, өрхийн 3.4 сая.м³ бохир шингэнийг татан зайлуулсан байна.

ЗУРАГ 29. ХҮН АМД БОРЛУУЛСАН УСНЫ ХЭМЖЭЭ, түгээлтийн төрлөөр, мян.м³

Ойлголт, тодорхойлолт:

Шахсан ус: Ус хангамжийн эх үүсвэрээс хотын ус хангамжийн төвлөрсөн сүлжээнд нийлүүлсэн усыг хэлнэ.

Борлуулсан ус: Хотын ус хангамжийн төвлөрсөн системээс хэрэглэгчийн тоолуураар болон ус түгээх байраар дамжуулан борлуулсан усыг хэлнэ.

Татан зайлуулсан бохир: Ус ариутгах татуургын шугамаар дамжуулан бохир ус цэвэрлэх байгууламжид хүлээн авсан бохир усыг хамруулна.

Сувагжуулалтын орлого: Хэрэглэгчийн тоолуураар болон бохир зөөврийн авто машинаар дамжуулан ариутгах татуургын системд хүлээн авч татан зайлуулсан үйлчилгээний орлогыг хамааруулна.

Танилцуулга хянасан:

Ц.Заяхүү

Э.Зоригбат

Танилцуулгыг бэлтгэсэн

Б.Баянжаргал		Эрүүл мэнд
П.Тогтохбаяр		Гэмт хэрэг
У.Цэнгэлбаяр		Нийслэлийн төсөв
З.Сайнзаяа		Цаг уур, агаарын чанар, аюулт үзэгдэл, осол,
Ө.Нямжаргал		Аж үйлдвэр
Ж.Отгонбаатар		Хэрэглээний үнэ
З.Халиун		Мал аж ахуй
З.Сайнзаяа		Хотын нийтийн аж ахуй

НИЙСЛЭЛИЙН СТАТИСТИКИЙН ГАЗАР

